

EGER MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZÉPTÁVÚ GYERMEK ÉS IFJÚSÁGI
KONCEPCIÓJA

2011.

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés.....	3. oldal
II.	Jogforrás.....	5. oldal
III.	Demográfiai viszonyok.....	7. oldal
IV.	Helyzetértékelés, kutatási eredmények.....	9. oldal
IV. 1.	Demográfiai helyzet, családi háttér.....	9. oldal
IV. 2.	Oktatás, mobilitás.....	11. oldal
IV. 3.	Egészségmegőrzés.....	13. oldal
IV. 4.	Szabadidő és kulturális fogyasztás.....	15. oldal
IV. 5.	Ifjúsági közélet.....	16. oldal
IV. 6.	A fiatalok Egerhez való viszonya.....	16. oldal
IV. 7.	A kutatás összegzése.....	17. oldal
V.	SWOT – analízis.....	19. oldal
VI.	Célkitűzések.....	21. oldal
VI. 1.	Az ifjúsági szolgáltatásfejlesztés alapelvei.....	21. oldal
VI. 2.	Az egri középtávú gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei	21. oldal
VI. 2.	Az önkormányzat szerepe.....	22. oldal
VI. 3.	Általános cél.....	23. oldal
VI. 4.	Vertikális Célok.....	23. oldal
VI. 4.1.	A fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése.....	23. oldal
VI. 4.1.1.	Ifjúsági szolgáltatások.....	23. oldal
VI. 4.1.2.	Ifjúsági közélet, érdekképviselet.....	24. oldal
VI. 4.2.	A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés.....	26. oldal
VI. 4. 2. 1.	Szabadidő és sport.....	26. oldal
VI. 4. 2. 2.	Egészségmegőrzés, bűnmegelőzés.....	27. oldal
VI. 4. 3.	Foglalkoztatás, munkaerőpiaci integráció segítése.....	28. oldal
VI. 4. 3. 1.	Munkahelyteremtés.....	28. oldal
VI. 4. 4.	A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése.....	29. oldal
VI. 4. 5.	Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához	30. oldal
VI. 4. 5. 1.	Nemzetközi kapcsolatok.....	30. oldal
VII.	Horizontális szempontok.....	31. oldal
VIII.	Ifjúsági Cselekvési terv alapelvei, együttműködések, pénzügyi eszközök, erőforrások.....	33. oldal
IX.	Záró rendelkezések, hatályossági záradék.....	34. oldal

EGER VÁROSI IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ

I. Bevezetés

A XXI. század elején Európában mért fő tendenciákkal megegyeznek a hazai ifjúságkutató elemzések tapasztalatai. Ezen belül Heves megyére és Eger városára is érvényes, hogy az ifjúsági korosztályok változékony csoportot alkotnak, egyre később lesznek a munkaerőpiac szereplői, később alapítanak családot; váltogatják a munkával és a tanulással töltött időszakokat; és mindennekfelett egyéni életútjaik sokkal változatosabbak, mint ezelőtt valaha. Az iskolának, a munkahelynek és a társadalmi környezetnek nincs már olyan integráló szerepe, mint korábban. A fiatalok egyre később válnak teljesen önállóvá életük során.

Hazánkban, ezen belül pedig Egerben is szükség van arra, hogy a társadalom az ifjúságot egy folyamatos, innovatív, korszerű tudással rendelkező erőforrásnak tekintse, amely képes annak megújítására és az aktív szerepvállalásra. Az ifjúsági korosztály tagjaira, mint önálló, döntésképes egyénekre, a jövő alakítóira kell tekinteni, lehetőséget ajánlva számukra képességeik kibontakoztatásához.

Az ifjúsági korosztályról való felelősségteljes gondolkodás alapja, hogy velük, mint komplex jelenséggel, a fiatalokkal, mint önálló társadalmi csoporttal számol. Az őket érintő kérdésekbe nemcsak bevonja őket, de a döntéshozatali mechanizmusból sem hagyja ki érdekképviselői szerveit. A fiatalsággal való foglalkozás hosszú távú befektetés, így stratégiai fontosságú az ezzel a célcsoporttal való tudatos foglalkozás.

Az államnak, így az önkormányzatoknak is felelőssége van abban, hogy polgárainak a társadalomba történő beilleszkedése sikeres legyen, Magyarország Alkotmányában rögzített jogaikkal élni tudjanak. Az ifjúsági korosztályok esetében e felelősség speciális intézkedéseket és figyelmet követel. Az államnak, és így a helyi önkormányzatoknak is érdeke továbbá az is, hogy a felnövekvő korosztályok ismerjék és elfogadják azokat a társadalmi normákat, amelyekben élünk, és maguk is képesek legyenek azok átörökítésére. Az érintett korosztályok élete a felnőtté válás folyamatában egységes és oszthatatlan, azaz nem kezelhető szakterületenként. Éppen ezért a felnövekvő nemzedékekkel kapcsolatos teendőiről a helyi, települési szintű politikának is szektorokat átívelő koncepcióval kell rendelkeznie, ami egyben az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos felelősség összefoglalása, megtestesülése is.

A fenti problémák felismerése a város érdekének figyelembe vételével nélkülözhetetlen a helyi ifjúságpolitika komplex rendszerbe való integrálása, Eger Megyei Jogú Város Önkormányzat 2011 - 2016. évre szóló ifjúsági koncepciójának elfogadása. Az ifjúságpolitikai koncepció keretet ad a két évente felülvizsgálatra kerülő ifjúsági cselekvési tervhez is.

A települési gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei

A települési önkormányzatok ifjúsági területen végzett munkájának foglalata a települési gyermek és ifjúsági koncepció. Az ifjúsági alrendszer szerteágazósága, számtalan egyéb területtel történő találkozása teszi szükségessé az átlátható tervezést, ezért is fontos a gyermek és ifjúsági feladatokra vonatkozó helyi koncepció megalkotása. A **koncepciónak meg kell határoznia az elérni kívánt célokat**; az ifjúsági cselekvési terv határozza meg a célok érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának sorrendjét és határidejét; a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények megjelölését.

Összegezve: olyan szükségletek, feladatok, megoldási módozatok, döntéshozatali elvek és irányok meghatározása szükséges, amelyek megvalósulása során a meglévő értékek megőrizhetők, a hiányosságok pótolhatók és a fejlődési tendenciák továbbra is biztosíthatók.

Az ifjúsági koncepció négy fő részből áll:

- helyzetelemzés, kutatási eredmények
- célkitűzések
- cselekvési terv, együttműködések
- pénzügyi eszközök, erőforrások

A koncepciókészítés során az alábbi alapelveket vettük figyelembe:

- a) **fiatalnak tekintjük** a 3-29 éves korosztályt;
- b) alanyai az **itt lakó** gyermek és ifjúsági **korosztály és a város oktatási intézményeiben tanuló fiatalok, továbbá a városban szolgáltatást igénybe vevő** fiatalok;
- c) a nevelési, oktatási intézmények az ifjúsági problémák kezelésének aktív színterei;
- d) a koncepció készítésekor a gyermek és ifjúsági **korosztály aktív részvételének**, szerepvállalásának biztosítása, a fiatalok **bevonása**;
- e) **együttműködés és partnerség** a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, civil közösségek között;
- f) a koncepció reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő célokat, feladatokat határozzon meg;
- g) a célok érvényesülése érdekében **többcsatornás finanszírozás** kialakítása;
- h) a folyamatos monitoring lehetőségének kialakítása.

A 3-29 éves korosztályt, fiatalokat az alábbi életkori csoportokba rendezhetjük:

- **gyermek** korosztály, 3-14 évesek
- **ifjúsági** korosztály, 15-19 évesek
- **fiatal felnőtt** korosztály, 20-29 évesek

Összességében ifjúság: az előzőek szerinti gyermek és fiatal.

II. A Koncepció jogforrása:

- ENSZ egyezmények:
 - Gyermek Jogairól Szóló New York-i Egyezmény
 - Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
 - Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
 - Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
 - Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény
- Az Európai Bizottság Fehér Könyve – Új lendület Európa fiataljai számára
Európai Közösségek Bizottsága Brüsszel, 2001. 11. 21.
- Az **Európai Unió ifjúsági stratégiája** – befektetés és az érvényesülés elősegítése
Megújított nyílt kommunikációs módszer a fiatalok előtt álló kihívások és lehetőségek kezelésére. Európai Közösségek Bizottsága Brüsszel, 2009. 04. 27.
- A Magyar Köztársaság Alkotmánya, amely többek között kimondja, hogy a Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit. (1949. évi XX. Törvény 16. §.)
- A Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról szóló 88/2009. (X. 29.) számú Országgyűlési határozat
- A Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2010-2011. évekre vonatkozó cselekvési tervéről szóló 1012/2010. (I. 22.) számú Kormány határozat
- Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása az Alkotmány, amely többek között kimondja, hogy államunk különös gondot fordít, az ifjúság létbiztonságára, oktatására, és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. Törvény meghatározza az önkormányzat különböző területekkel – így az ifjúsággal kapcsolatos főbb feladatait:
 - 8. § (1) bekezdés: „a települési önkormányzatok feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás.
 - 8. § (2) bekezdés: „a települési önkormányzat maga határozza meg – a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben lát el.
 - 8. § (5) bekezdés: „a települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel.
- Ágazati jogszabályok, amelyek további feladatokat határoznak meg az önkormányzat számára e területen:
 - 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek kihirdetéséről
 - 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, és végrehajtási rendeletei
 - 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről, és végrehajtási rendeletei
 - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, és végrehajtási rendeletei
 - 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális javak védelméről, a nyilvános könyvtári ellátásról
 - 2000. évi CXLV. törvény a sportrólHazánk uniós csatlakozása új szempontokat hozott a települések ifjúságpolitikájában.

Az Európai Unió ifjúságpolitikai iránymutatásai az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatokról, az ifjúság társadalmi részvételéről és az ifjúsági intézményrendszerrel szóló törvény keretében érvényesíthetők. Az Európai Unió Bizottsága által az ifjúsági Fehér Könyvben megfogalmazottak szerint a tagállamok kormányzati és önkormányzati ifjúságpolitikájában a nyitottság, a részvétel és a következetesség elveinek kell érvényesülnie. Többek között ezért is alapvető, hogy egy település önkormányzata kidolgozza és legalább öt évenként felülvizsgálja a saját gyermek és ifjúságkoncepcióját. Emellett a jogszabályokban megfogalmazott általános önkormányzati felelősség csak a települések által kidolgozott koncepcióban válhat konkréttá, az adott önkormányzat területén élő fiatalok életkörülményeinek befolyásolójává.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata által az ifjúságért és a fiatalok védelmében eddig elfogadott dokumentumok:

- 1/2000 (I.26) számú rendelet: az **"Eger Város Ösztöndijasa"** cím alapításáról
- 46/1997. (XII.03.) számú rendelet: az **„Eger Megyei Jogú Város jó tanulója, jó sportolója"** elismerő cím alapításáról
- 44/1993. (XII. 23.) rendelet: a Közoktatási törvénnyel kapcsolatos hatáskörök átruházásáról
- 47/2000. (IX.15.) sz. rendelet: **Eger Város kötelező közművelődési és kulturális feladatairól**
- 16/2003 (IV.04) számú rendelet: **a lakáshoz jutás helyi támogatásának rendjéről**
- 20/1993.(VIII.11.) rendelet: a **személyes gondoskodást** nyújtó szociális, valamint a **gyermekvédelmi ellátásokról** és azok térítési díjairól
- 33/1993. (X. 27.) rendelet: **"Eger Testneveléséért és Sportjáért"** valamint az **"Eger Kiváló Sportolója"** kitüntetés alapításáról
- 318/2008 (VI.26.) közgyűlési határozat Eger Megyei Jogú Város Sportkoncepciója
- 42/2004 (XII.17.) rendelet: az önkormányzat tulajdonában álló **bérlakások** bérbeadásának szabályairól
- 29/1997. (IX. 17.) számú rendelet: az önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményekben igénybevevett tanügyi szolgáltatásokért fizetendő **térítési díjak és tandíjak** megállapításának szabályairól
- 1/2002. (II. 1.) számú rendelet: Eger Megyei Jogú Város sporttámogatási rendszeréről.
- 39/2001. (X.19.) rendelet: a **Bursa Hungarica** Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer helyi szabályozásáról
- A 157/2002. (VI. 20.) sz. Közgyűlési határozat szerint Eger Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadta a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** által kidolgozott stratégiát.
- Az ifjúságkutatás 2005 márciusában fejeződött be, melyre alapozva a Közgyűlés a 621/2005 (IX.29.) számú rendeletével elfogadta a Városi Ifjúsági Konceptiót.
- 66/2006. (II.16.) számú rendeletével az Ifjúsági Cselekvési Tervet 2006-2007. évre.
- 81/2008. (II.28.) sz. Közgyűlési határozat Eger Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja a 2008-2009. évi Városi Ifjúsági Cselekvési Tervet.

III. Demográfiai viszonyok

Az ifjúság helyzetének megítélésakor figyelembe kell venni az országos, sőt európai társadalmi és demográfiai folyamatokat. Magyarország népessége csökken, továbbá a nyugat-európai államok többségéhez hasonlóan folyamatosan emelkedik az első házasságkötési életkor. Növekszik a házasságon kívüli (élettársi) kapcsolatban élők száma, és egyre gyakoribb a válások száma. Tudomásul kell venni a társadalmi mobilitás meghatározó szerepét az ifjúság lehetőségeinek feltérképezésekor, és az európai integráció erősödő hatásait sem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezek együttesen az egyén, illetve a családok társadalmi helyzetének megváltozását jelentik (nemzedékek közötti és nemzedéken belüli mobilitás). Éppen ezért a **legnagyobb kihívás az ifjúság helyben tartása**, a település népességének megtartása, növelése.

Ma általános tendencia, hogy a fiatalok egyre korábban válnak a fogyasztói társadalom aktív tagjaivá, illetve hosszabb ideig szerepelnek eltartottként, még akkor is, ha időszakonként és időlegesen munkát vállalnak. A gazdasági aktivitás, a munkaerő-piaci beilleszkedés több évvel kitolódott, ami részben az oktatási rendszer reformjainak, részben a társadalmi folyamatok változásának köszönhető.

A demográfiai viszonyok átalakulásának általános tendenciája a fejlett országokban, hogy az alacsonyabb születési ráták és az élettartam növekedésének együttes eredményeként a társadalmak öregszenek. Ez nem magyar sajátosság, az Európai Unióban 2000 és 2020 között a 65 és 90 év közötti korosztály aránya az össznépességen belül 16%-ról 21%-ra emelkedik, míg a 15 és 24 év közötti korosztályé 11%-ra esik vissza.

Ez a mennyiségi különbség idősök és fiatalok között minőségi változást eredményez majd a generációk közti kapcsolatokban. Ennek a kihívásnak csak az egyik aspektusa a szociális juttatási rendszerekre nehezedő pénzügyi nyomás. Nemcsak a fiatalok és szüleik, vagy nagyszüleik közti szolidaritás gyakorlásának új módozatait kell kitalálni, de meg kell szervezni a generációk közti mozgást, miközben a társadalmak alapvető változásokon mennek keresztül.

A népesedési jelenségek alakulását az úgynevezett tiszta demográfiai eseményeken kívül a gazdasági, társadalmi, kulturális, szociálpolitikai tényezők és az orvostudomány eredményei, a népegészségügy helyzete is befolyásolja. Ugyanakkor a gazdaságban mindig egy adott területen élő népesség termeli meg a javakat, jelenik meg fogyasztóként, az oktatási, a szociálpolitikai, az egészségügyi és egyéb szolgáltatások igénybevevőjeként.

A lakónépesség változásának fontosabb pontjai Egerben:

1930-tól egészen 1994-ig a népesség folyamatosan növekedett Egerben. 1930-ban 30 424 ember élt a városban, 1994-ben már több mint kétszerese, 63 794 fő. Különösen jelentős növekedés tapasztalható 1960 és 1970 között (10 000) fő, valamint az azt követő évtizedben (15 000 fő).

Ez nem meglepő: ez a korszak az extenzív iparosítás, ezzel összefüggésben az urbanizáció felgyorsulásának az időszaka. A falvakból nagy tömegű népesség áramlik be a városokba, így Egerbe is. Befogadásukra ekkor épülnek a nagy városi lakótelepek.

1995-ben a lakónépesség száma 59 992 fő, 3 802 fővel csökkent egy év alatt. Az ezt követő 5 évben folyamatos és egyenletes fogyás jellemző. Átlagosan évről évre 540 fővel kevesebben éltek a városban és 2000-re 57 556 főre fogyatkozott az állandó lakosság száma. A népesség fogyás elsődleges oka a vándorlási veszteség (be-, illetve elvándorlók különbözete), ami ebben az időszakban 401 volt, és kisebb mértékben a természetes fogyás (az élveszületések és a halálozások számának különbözete).

2001-ben emelkedett a lakosság száma 958 fővel, majd 2002-ben 552 fővel csökkent, 2003-ban pedig 999 fővel. Ezt követően a lakosság számának csökkenése mérsékelt ütemben folytatódik. 2005-ben 55 899 fő, 2009-ben 55 156 főre csökkent Eger állandó lakóinak száma.

A népesség csökkenésében két trend figyelhető meg:

- 1995-2000-ig tartó időszak, amikor a népességfogyás nagyobb ütemű volt.
- A 2003-mal kezdődő időszak, amikor a népességfogyás mérséklődött.

Az országos, a budapesti, a Heves megyei, valamint a környező megyék adataival való összehasonlításban megállapítható, hogy Eger népességének alakulása az országos trendet követi, de a népességfogyás ennél nagyobb mértékű.

Egerben a különböző életkori csoportok létszámának alakulása 2000-ben, 2005-ben és 2009-ben.

Állandó lakosság:

Egerben	2000-ben	2005-ben	2009-ben
3-14 évesek száma	7068 fő	6036 fő	5609 fő
15-19 évesek száma	3602 fő	3191 fő	2872 fő
20-29 évesek száma	9907 fő	8585 fő	7166 fő
Összes fiatal száma	20577 fő	17812 fő	15647 fő
Összes lakos száma	57556 fő	55899 fő	55156 fő
Fiatalok felnőtt népességhez való százalékos aránya	35,75 %	31,86 %	28,37 %

IV. Helyzetértékelés, kutatási eredmények

Ahhoz, hogy a koncepció és cselekvési terv kellően megalapozott legyen, ifjúságkutatással tárjuk fel az egri ifjúság szükségleteit és azok kielégítésének szintjeit. A helyi ifjúságkutatás mindenkor alapját képezi az ifjúsági koncepciónak és a hozzá kapcsolódó cselekvési tervnek.

Egerben az első ifjúságkutatás 2005. március 4-re készült el, melyet követően 2005. szeptemberében a Közgyűlés elfogadta a Városi Ifjúsági Koncepciót, majd a következő két évre szóló Ifjúsági Cselekvési Tervet 2006-2007. évre. Két év múlva pedig a 2008-2009. évi Városi Ifjúsági Cselekvési Tervet. Öt év elteltével időszerű lett megismételni az ifjúságkutatást.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából, az Echo Innovációs Műhely kérdőíves felmérést végzett a „Fiatalok helyzete Egerben 2010” című kérdőív felhasználásával.

Az eredményeket természetesen össze tudjuk hasonlítani a 2005-ben végzett egri ifjúság kutatással és így lehetségessé válik Eger hosszú és rövid távú ifjúsági koncepciójának felülvizsgálata is.

A 2011-es Ifjúságkutatás legfontosabb megállapításai:

Az adatgyűjtésre 2010 októberében és novemberében került sor. A 9-14. évfolyamos diákok a közel 200 kérdést tartalmazó kérdőívet tanórákon töltötték ki.

A kutatás során azt a célt tűztük ki, hogy lehetőleg minden tanulót elérjünk a kutatás során. A rendelkezésre álló időszak alatt 3742 tanuló töltötte ki az on-line kérdőívet, ebből 3319 tanuló válasza voltak értékelhetők. A **megkérdezett diákok az alapsokaság** (az összes 9-14. évfolyamos tanuló) **egyharmadát teszik ki**. Az egyenlőtlen válaszadási hajlandóság miatt, illetve a hiányzásokból és válasz megtagadásokból fakadó eltérések ún. mátrix súlyozással kerültek korrigálásra. Súlyozás után a minta évfolyam és iskolatípus szerint reprezentálja az egri 9-14. osztályos diákokat.

A kutatást végzők az alábbi fő területeket vizsgálták:

1. Demográfiai helyzet, családi háttér
2. Oktatás, mobilitás
3. Egészségmegőrzés
4. Szabadidő és kulturális fogyasztás
5. Ifjúsági Közélet
6. Fiatalok Egerhez való viszonya

IV. 1. Demográfiai helyzet családi háttér

A kutatás során vizsgált fiatalok negyede szakiskolás, 29 százaléka szakközépiskolai képzésben vesz részt, 23 százaléka gimnáziumi tanuló, közel egytized az érettségire épülő szakképzésben résztvevők aránya, s a minta 11 százaléka már végzett középfokú tanulmányaival.

Az egri iskolákban a 9-11. évfolyamon közel egyenlő arányban vannak a tanulók (22-23 százalék). A középiskolai osztályok közül a legnépesebb a tizedik (23 százalék), a 12. évfolyamon pedig 19 százalék a részarány. Érettségi utáni képzésekben (13-14. évfolyam) is sokan maradnak, ám arányuk érthetően ennél alacsonyabb.

A válaszolók nem szerinti összetétele megfelel a korcsoportra jellemző általános demográfiai helyzetnek, kis mértékű fiú többlet mutatható ki az egri ifjúsági korosztályban. A tanulók nemek szerinti összetételét az egyes iskolatípusok dimenziójában vizsgálva - ahogy az várható volt - komolyabb eltérés tapasztalható. Míg az általános iskolában kiegyensúlyozott a nemek aránya, addig a gimnáziumi

képzésben résztvevő középiskolások 67 százaléka, míg a szakközépiskolások 37 százaléka lány, s a szakiskolákban is fiú dominancia érvényesül. Ha a középfokú tanulmányaikkal végzett fiatalokat nézzük, a nemi megoszlásbeli különbség újra eltűnik, csakúgy mint a középfokú képzés előtti szakaszban.

A szülők képzettségi szintje alapján meghatároztuk a fiatalok családi háttérére vonatkozó összevont képzettségi szintet. Ezek alapján az egri fiatalok 9 százaléka teljesen képzetlen családban nevelkedik, 28 százaléka szakiskolai háttérrel bír, 42 százalékuk érettségizett családban él és 21 százalékuk diplomás szülői háttérrel rendelkezik.

Összevetve a városban helyben lakó, illetve a bejárós tanulók szüleinek képzettségi szintjét kiderül, hogy Eger kulturális tőkében sokkal gazdagabb, mint a környező kistelepülések, mert míg az Egerben lakó fiatalok szüleinek 39 százaléka diplomás, s további 42 százalékuk érettségizett, addig a nem egri, naponta bejáró vagy kollégiumban élő tanulók szüleinek csak 13-19 százaléka diplomás.

Lakóhely

A vizsgált fiatalok egynegyede egri lakosú, 55 százalékuk naponta jár be a környező kisebb településekről, 20 százalékuk pedig kollégiumban vagy albérletben lakik. Iskolatípusonként vizsgálva a kérdést elmondható, hogy a legnagyobb arányban a gimnáziumokban vannak a helyi diákok (33 százalékban). A szakközépiskolákban és különösen a szakmunkás képesítést adó középfokú oktatási intézményekben pedig a bejárósok aránya a legmagasabb, utóbbi esetében kétharmad körül van.

Szomorú tény, hogy a tanulók 21 százalékának családjában egy, míg 7 százalék családjában egynél több munkanélküli van. A munkanélküli családtag számos szempontból érinti hátrányosan a családot, elsősorban természetesen egzisztenciálisan, de az ebből eredő mentálhigiénés, értékrendi problémák veszélye sem elhanyagolható.

Az elmúlt két év a foglalkoztatási helyzetet jelentősen átrendezte a városban, a viszonylag kedvező munkanélküliségi adatok az elbocsátások következtében negatív irányt vettek.

A KSH munkaerő-piaci elemzése alapján ez az arány a valóságban még magasabb volt. 2010 októberében a nyilvántartott 2509 fő 6.7 százalékát jelentette a munkaképes-korú népességnek. Ugyanakkor azokon a településeken, ahonnan a bejárós fiatalok kerülnek ki, a munkanélküliségi ráta ennél jóval magasabb: 12-17 százalék.

A munkanélküliséggel sújtott családok aránya alacsonyabb a gimnazisták körében, s magasabb a szakiskolások és szakközépiskolások családjában. Az iskolatípus és a település dimenzióját együtt szemlélve kirajzolódik, hogy melyek azok a tanulói alcsoportok, ahol a munkanélküliség gyakrabban megélt problémának tekinthető.

A 2005-ben készült városi ifjúságkutatás megállapította, hogy az egri fiatalok anyagi helyzete semmiképpen sem nevezhető rosszabbnak, mint az ország más területein élő társaiké. Öt évvel ezelőtt arra a kérdésre, hogy „Milyen gyakran fordult elő otthon az elmúlt 12 hónapban, a hónap végére elfogyott a pénz” a legtöbben (45-46 százalékban) azt választották, hogy ilyen helyzet – tudomása szerint – még soha sem fordult elő. Azonban a magyar fiatalok mintegy egyötödénél, az egrieknek ennél valamivel kisebb részénél havonta fordult elő lényeges anyagi probléma. Az is jellemző volt, hogy a 15-19 évesek többsége nincs teljesen tisztában a család anyagi helyzetével.

Ezt **összevetve a 2005-ös adatokkal** egyértelműen kedvezőtlen folyamatokról, az életkörülmények romlásáról, **a szegénység növekedéséről ad hírt.** Ebben a tekintetben a legkedvezőtlenebb helyzetben az érettségire épülő szakképzésben résztvevők és a már végzettek vannak, ám ez nyilván összefügg az életkorral, az idősebbek pedig jellemzően tájékozottabbak e kérdésben is.

Ha a kérdésnek a szubjektív oldalát tekintjük, 2005-ben az egri fiatalok hét százaléka tartozott az igazán jó anyagi helyzetben élők közé. További durván egytizedük azonban pont ellenkező benyomásokról számol be, az ifjúsági társadalomnak ezt az egytizedét tekinthetjük 5 éve a legszegényebbeknek. 2010-re e tekintetben némileg polarizálódtak a vélemények, most a válaszadó **fiatalok egynegyede állította, hogy gond nélkül megélnék**, 39 százalék családjának be kell osztani a keresetét, hogy kijöjjön belőle, **23 százalék nyilatkozott kisebb anyagi gondokról és 12 százalék állította, hogy ezek a gondok igen gyakoriak**. Az anyagi helyzet megítélését százfokú skálára vetítve 62 pontot kapunk. Azok aránya, akik gond nélkül élnek a gimnáziumban a legnagyobb (32 százalék), míg anyagi gondokról a szakiskolás tanulók és az érettségi utáni szakképzésben résztvevők vallottak a legmagasabb arányban.

Milyennek ítéled a családot anyagi helyzetét?

	2005	2010	Változás Százalékpont
gond nélkül megélnék	7	25	+18
általában beosztással, de kijövünk a keresetből	49	39	-10
néha kisebb anyagi gondjaink vannak	34	23	-11
gyakran vannak anyagi gondjaink	9	12	+3

százalékos megoszlás

Jellemző tendencia, hogy a szülő iskolai végzettségének emelkedésével javul a család és benne a tanuló anyagi helyzete, s az is mérhető, hogy a kollégiumban lakó tanulók nagyobb arányban nyilatkoztak úgy, hogy vannak anyagi problémáik.

IV. 2. Oktatás, mobilitás

Egy város életére nagy hatással bír az, hogy milyen színvonalú iskolákkal rendelkezik, azokban milyen az oktatás helyzete, a tanárok felkészültsége, illetve az, hogy a diákok hogyan ítélik meg ezeket az oktatási intézményeket színvonaluk alapján.

Az iskolák közül a lányok a gimnáziumokat jobb színvonalúnak tartják, mint a fiúk, míg az utóbbiak a lányokkal összehasonlítva inkább a szakiskolákat és a műszaki típusú szakközépiskolákat ítélik jobbnak a középiskolák közül. Jellemző, hogy a fiatalabb korosztályok, a 9. évfolyamosok minden iskola esetében jobb színvonalúnak tartják az adott iskolát, mint idősebb, felsőbb évfolyamokba járó társaik, illetve **a magasabb iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező diákok jóval kritikusabbak** az iskolák iránt és alacsonyabb színvonalúnak tartják őket, főleg a szakközép- és szakiskolákat. Megfigyelhető az is, hogy **a bejárós tanulók minden iskolát jobb színvonalúnak ítélik meg**, mint az Egerben lakó vagy kollégista társaik.

A fiatalok 54 százaléka jelenlegi iskolája befejezése után egyértelműen tovább szeretne tanulni, 22 százalékuk szeretne továbbtanulni, de még nem döntötte el, hogy hol szeretné folytatni tanulmányait, 17 százalékuk bizonytalan még abban a kérdésben, hogy akar-e továbbtanulni, illetve **7 százalékuk egyértelműen azt nyilatkozta, hogy nem szeretné folytatni tanulmányait. Az öt évvel ezelőtti eredményekhez képest 2010-ben 8 százalékponttal többen szeretnének továbbtanulni.**

Az egri fiatalok 90 százalékának terveik között szerepel az érettségi bizonyítvány megszerzése, 64 százalékuk szeretne valamilyen **diplomát szerezni**, szakmunkás bizonyítványt 44 százalékuk, illetve technikus bizonyítványt 36 százalékuk. A fiúk nagyobb arányban szeretnének szakmunkás és technikus bizonyítványt szerezni, mint a lányok, utóbbiak célja pedig inkább az érettségi bizonyítvány

és diploma. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekei alacsonyabb szintű végzettség megszerzése törekcsenek, míg **a diplomás szülők gyerekeinek 91 százaléka is a diploma megszerzésére törekszik.**

A fiatalok képességeinek kibontakozását nagyban meghatározza az is, hogy a településen van-e elegendő lehetőség **önfejlesztésre, speciális felkészítésre**, beleértve a különböző korrepetálási lehetőségeket, nyelvtanfolyamokat, iskolán kívüli képzéseket, művészeti vagy tudományos felkészítő tanfolyamokat. **A fiatalok 59 százaléka szerint ilyen lehetőségből elegendő van** a városban, egyharmaduk szerint vannak ilyenek, bár szerintük lehetne több is, és **8 százalékuk mondta azt, hogy véleményük szerint kevés ilyen van Egerben**, ezért más településre kell menni, ha ilyenre szeretnének járni. A legtöbb fiatal a korrepetálási és művészeti lehetőségeket (tánc, zene, film, rajz, képzőművészeti képzéseket) hiányolja Egerből, többen a nyelvtanulási lehetőségekből látnának többet (többféle nyelv és több iskola). Sok fiatal említette problémaként azt, hogy a magántanárok és korrepetálások drágák számukra, lassan nem tudják szüleik fizetni a különórákat, és ezek csak a jómódúak számára lesznek elérhetőek.

A fiatalok mobilitási jellemzőit és készségeit nagyban meghatározza az, hogy beszélnek-e idegen nyelvet, illetve milyen szinten. Az egeri fiatalok 73 százaléka saját bevallása szerint beszél idegen nyelvet, de nincs nyelvvizsgálója, 4 százalékuk rendelkezik alapfokú, 11 százalékuk középfokú és 1 százalékuk pedig felsőfokú nyelvvizsgálóval. **Az elmúlt öt évben 26 százalékról 11 százalékra csökkent az idegen nyelvet nem beszélő fiatalok aránya, azonban ez még azt jelenti, hogy minden tizedik fiatal nem tud más nyelven kommunikálni.** A fiatalok 65 százaléka beszél angolul, 46 százalékuk németül, 8 százalékuk franciául.

A külföldi tanulmányok iránt érdeklődő fiatalok aránya majdnem duplájára nőtt az elmúlt öt évben, és a bizonytalanok aránya is nagyobb mértékben nőtt, ami azt jelenti, hogy többen fontolóra vették ezeket a lehetőségeket.

A nyelvet beszélő fiatalok 24 százaléka tervez a jövőben külföldi tanulmányokat, míg akik nem beszélnek egy nyelvet sem, azok 11 százaléka szeretne más országban tanulni, azonban 53 százalékuknak egyértelműen nincsenek ilyen tervei.

A kutatás során nemcsak arra voltunk kíváncsiak, hogy külföldre szándékoznak-e kimenni tanulni a fiatalok, hanem arra is, hogy Magyarországon belül tervezik-e, hogy más településen tanuljanak a jövőben. Ahogy az előző kérdésnél, itt is azt láthatjuk, hogy nőtt azoknak az aránya, akik más településen tanulnának később.

Az egeri fiatalok több mint fele nemcsak abban gondolkodik, hogy külföldre megy dolgozni, hanem azt is számba veszi, hogy Magyarországon belül más településen fog dolgozni. **A város fiatalságának 52 százaléka tervezi azt, hogy nem Egerben fog dolgozni a jövőben, több mint egyharmaduk nem tud állást foglalni** abban, hogy hol fog dolgozni, és **13 százalékuk gondolja úgy, hogy Egerben fog dolgozni** aktív éveiben. A nem és a szülő iskolai végzettsége alapján nem láthatunk szignifikáns különbséget ebben a kérdésben, azonban a kor meghatározó szereppel bír, az **idősebb** generációk nagyobb arányban tervezik azt, hogy **más magyarországi településen** fognak dolgozni, a 13. évfolyamosok 64 százaléka van ezen a véleményen, míg a 9. évfolyamosok 43 százaléka gondolkodik hasonlóképpen.

IV. 3. Egészségmegőrzés

A jövő szempontjából igen fontos tudni azt, hogy a fiatalok hogyan gondolkodnak egészségükről, illetve mennyire figyelnek erre életük folyamán.

A tudatot és lelkiállapotot egyaránt módosító pszichoaktív szerek egyik része a modern társadalmakban **élvezeti cikként** szervesült, fogyasztásuk legális, kereskedelmi forgalomban hozzájuk lehet jutni. Hagyományosan ilyen anyagok az **alkohol, a dohány, a kávé, a tea, bizonyos növényekből kivont vagy szintetikus úton előállított gyógyszerek, illetve ide sorolhatók az utóbbi időben a különböző energia italok is.** A pszichoaktív szerek másik része az európai kultúrkörben kevésbé szervesült, számos országban tiltott, illegális anyagok, drogok, kábítószeres (depresszánsok, stimulációs anyagok, hallucinogének, szerves oldószerek).

A fiatalok 28 százaléka rendszeresen dohányzik, további 14 százalékuk pedig alkalmanként gyújt rá. A fiatalok egyharmada válaszolt úgy, hogy nem dohányzik, de már kipróbálta, minden negyedik egeri fiatal soha nem is próbálta ki.

A magyar társadalomban a legelterjedtebb pszichoaktív szer, "drog" az alkohol. Ez érezhető az egeri fiatalok között is, ugyanis mindössze 9 százalékuk nem ivott még soha alkoholt, 11 százalékuk rendszeresen, **63 százalékuk alkalmanként** fogyaszt alkoholtartalmú italt.

Ha a nemek dimenziójában vizsgáljuk a kérdést, kiderül, hogy a rendszeresen alkoholt fogyasztó tanulók többsége férfi, 15 százalékuk teszi ezt gyakran, a lányok közül csak 6 százalék. Az alkalmankénti ivók aránya hasonló a két csoportban (62-63 százalék). Az átlag azonban elfedi azt a tényt, hogy míg a 9. évfolyamosok "csak" 57 százaléka iszik **rendszeresen vagy alkalmanként**, addig a 10. évfolyamban tanulóknál már 70, a 11-esek között 76 százalék, és **az érettségi előtt állók esetében már több mint 80 százalék fogyaszt alkoholt ilyen rendszerességgel.** A legintenzívebb alkoholfogyasztás a helyben lakó tanulókra jellemző, nem a bejárósokra, kollégistákra, illetve érdekes, hogy minél magasabb a szülők iskolai végzettsége, annál rendszeresebben isznak alkoholt a gyermekeik.

Az utóbbi években a fiatalok körében fokozatosan elterjedt egy másik értágító, serkentő hatású legális doppingszer, az energia ital. Az energia italt (pl. Red Bull, Pop, stb.) az egeri tanulók csupán 8 százaléka nem próbálta ki még eddig, egynegyedük kipróbálta már, de nem fogyasztja. **Az energia italt rendszeresen fogyasztók aránya 20 százalék, 49 százalékuk pedig alkalmi fogyasztónak vallja magát e tekintetben.**

A legális szereknél sokkal kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztása. A fiatalok 79 százaléka egyelőre nem próbált még ki semmilyen klasszikus értelemben használt kábítószerrel, 15 százalékuk már legalább egyszer kipróbálta valamelyik kábítószerrel, de ezeket jelenleg nem fogyasztja. A fogyasztók 4 százaléka tekintheti magát alkalmi, és 2 százaléka rendszeres drogfogyasztónak - saját bevallása alapján. A valós arány azonban - feltételezhetően - ennél magasabb, ugyanis a megkérdezett tanulók fele (51 százalék) ismer olyan fiatalot, aki kábítószerrel fogyaszt, 32 százalékának a barátai körében is van drogos, s **23 százalékuk személyesen ismer olyan fiatalot, aki kábítószerrel árusít.**

Az életmóddal kapcsolatos másik elterjedtebb probléma a rendszeres testmozgás, a sport hiánya. Kérdéseinkkel azt próbáltuk vizsgálni, hogy az iskolai és a tanórán kívüli lehetőségeket milyen mértékben használják ki az egeri fiatalok.

A fiatal generációkhoz tartozók 18 százaléka sportol napi rendszerességgel az iskolai tanórán kívül, további 32 százalékuk pedig hetente többször, illetve heti rendszerességről 16 százalék nyilatkozott. Azok aránya, **akik soha nem sportolnak, saját bevallásuk szerint 13 százalék.**

Jellemző, hogy a fiúk és az fiatalabb (14-16 éves diákok) az átlagnál sportosabbak, rendszeresebben mozognak. A település szerint is mérhető különbség, míg az egri lakosú tanulók 22 százaléka sportol valamit naponta, addig a bejárós és a kollégista diákoknak 16-17 százaléka, ők - feltehetően időhiány miatt - inkább a heti rendszerességet preferálják.

A sportoló fiatalok 27 százaléka sportol valamilyen sportegyesület keretén belül, ami azt jelenti, hogy az egyesületi keretek között sportoló fiatalok aránya 3 százalékkal növekedett az elmúlt öt évben.

A sportok típusaiban és azok üzésének arányában nem következett be lényeges változás, a futás, a foci és az úszás még mindig a listavezető, ezeket követi a torna, aerobic, kerékpár és kosárlabda.

A tanulók élethelyzetét, élményvilágát, értékrendjét felmérő értékelés nem lenne teljes a diákok pszichés állapotának és identitásának vázolása nélkül.

A diákok több mint fele, **58 százaléuk nyilatkozott úgy, hogy gyakran idegeskedik, egynegyedük érzi néha úgy, hogy senkinek sincs rá szüksége.** A gátlásossággal 29 százaléuk, a magány érzetével 27 százaléuk, félelemérzéssel minden ötödik tanuló küzd több-kevesebb rendszerességgel, alvászavar 17 százaléuknál jelentkezik, és minden tizedik fiatal inkább kerüli a társaságot. Életkor szerint vizsgálva a kérdést megállapítható, hogy az idősebb generációhoz tartozó személyeket magasabb arányban jellemzik a pszichés problémák.

Ha összevonjuk a pszichés problémákat (félelemérzés, magány, gátlások, alvászavar, idegesség, feleslegesség érzése, társaságkerülés) egy közös változóba, akkor a fiatalok 24 százaléknál találtunk legalább egy iternet, 15 százaléknál minimum kettőt, s a tanulók 29 százaléknál három vagy több pszichés probléma alkalmankénti vagy gyakori előfordulását regisztráltuk. Érdemes összegezni a **pszichés problémákat** egy közös változóba, mely egy 0-100 közötti szám lesz. Az index városi átlagpontszáma **32.**

A lelki problémákkal szignifikánsan magasabb arányban küszködnek a lányok, a kollégisták, a szakiskolások, és az alacsony képzettségű szülők gyermekei.

A sikeres és boldog életet élő fiatalok aránya 71 százalék. A boldog, de nem sikeres tanulóké 15 százalék, a sikeres boldogtalanoké 4, míg **a boldogtalan és sikertelen diákok aránya 10 százalék.** Ez azt is jelenti, hogy a boldog élet, és a boldog élet jellemző értékei könnyebben élhetők a fiatalok számára.

Érdemes megvizsgálni, hogy a pszichés problémákat jelző indexe mennyivel alacsonyabb a boldog, sikeres tanulóknak, mint a boldogtalan, sikertelen diákoknak.

A fiatalok véleménye szerint a **sikeres élethez** leginkább **kitartásra, önismeretre, szorgalomra, önbizalomra és szaktudásra** van szükség. **Ezenkívül fontosnak** tartják az együttműködési képesség meglétét, a családi biztonságot, a **barátokat**, az **idegen nyelv** ismeretét, illetve szerintük jó, ha kreatív és jól nevelt is az ember. Elutasítják az erőszakot, és a hatalom megítélése heterogén véleménystruktúrát mutat, azaz egyesek szerint szükséges, mások szerint pedig nem ahhoz, hogy sikeres életet élhessünk.

A fenti táblázatból világosan látszik, hogy az iskolásoknak szerencsére a **legfontosabb segítői háttérük a szüleik**, a legtöbb problémával hozzájuk fordulnak elsősorban.

IV. 4. Szabadidő és kulturális fogyasztás

A fiatalok életében meghatározó jelentősége van annak, hogy a szabadidejüket milyen módon töltik, mire van egyáltalán lehetőségük.

A fiatalok szabadidős tevékenysége éppen úgy a passzív időtöltések felé tolódik el, mint a felnőttek esetében. Az első két helyen szereplő tevékenység nem okoz meglepetést. A **számítógép, a tévé** és a videó a legkönnyebben elérhető szabadidős tevékenység, és a legkényelmesebb is. Jelentős változás a korábbi évekhez képest, hogy **az idej adatfelvétel során az internetezés már megelőzi a korábban egyeduralgató tévézést**, és a leggyakoribb szabadidős tevékenységgé lépett elő az egeri fiatalok körében. A virtuális világ előretörése, az egeri fiatalok szabadidejük nagy részét a weben töltik: **játszanak, kapcsolatokat teremtenek és ápolnak, tanulnak**. Az elmúlt öt évben hatalmas mértékben nőtt a közösségi oldalak forgalma. Ugyanakkor az ifjúságsegítők felelőssége is, hogy az online világot biztonságos környezetté tegyék, amelyben csökkenteni lehet az internetezés kockázatait.

Fontos, hogy a fiatalokat tájékoztassuk a személyes információk megosztásának kockázatairól, és hogy arra bátorítsuk őket, kontrollálják saját online identitásukat azáltal, hogy alaposan átgondolják cselekedeteik következményeit. Egy 2010-es EU szintű kutatás megállapította, hogy a fiatalok 57 százaléka azt állítja, hogy tudatában van annak, hogy nem biztonságos személyes adatokat közzétenni blogon vagy közösségi oldalakon. Ennek ellenére a fiatalok 44 százaléka közzéteszi személyes adatait és nyolcból egy még a lakcímét is. Az európai szülők 40 százaléka elismeri, hogy nem ellenőrzi, merre jár gyermeke az interneten és mit tesz közzé. Bár nincsenek Egerre vonatkozó konkrét adatok, de feltételezhető, hogy az arányok hasonlóak.

Azok aránya, **akik naponta interneteztek 2005-ben még csak 23 százalék volt, ez most 76 százalékra nőtt**, míg a 25 százaléknál soha nem internetező fiatalok tábora gyakorlatilag eltűnt.

Visszatérve a többi szabadidős aktivitásra, a könyvek és újságok olvasása igen eltérő arányt mutat. Újságot napi rendszerességgel a tanulók közel egyharmada olvas, további 37 százalékuk hetente vesz kezébe újságot. A könyv olvasása 32 százalékukat jellemzi rendszerességgel. A házimunka magas – napi és heti - említése azt mutatja, hogy a családok többségében van belső munkamegosztás, legalábbis a fiatalok így látják. Ez természetesen nem klasszikus szabadidős tevékenység. Némileg meglepő viszont a szórakozni járás viszonylag alacsony említési aránya (31 százalék havonta, és további 16 százalék ritkábban vagy soha sem jár).

A fiatalok által említett **pénzkereső munkát** nézve el lehet gondolni azon, hogy ez bizonyos értelemben negatív (ha más tevékenység helyett, **kényszerből** kell dolgozni), bizonyos értelemben viszont pozitív lehet (ha a **szocializáció** folyamatába megfelelően épül be). Szünidőben a fiatalok egynegyede dolgozik napi vagy heti rendszerességgel, illetve tanítási időszakban minden tizedik fiatal végzi ezt. Jellemző, hogy a fiúk, bejárós tanulók és a szakmai képzést adó iskolákba járók körében illetve az idősebb tanulóknál gyakrabban említett tevékenység.

Az ifjúsági közösségi élményt adó klubok, szabadidős körök említési aránya alacsony, mindössze 11 százalékuknak jelent napi, és további 22 százalékuknak heti elfoglaltságot, a fiatalok több mint fele elutasítja. Jellemző, hogy az internetes közösséggel aktívabb kapcsolatuk van a tanulóknak, mint a városban működő ifjúsági klubokkal és hobbi körökkel.

A fiatalok leggyakrabban látogatott „intézményei” a város sörözői, pizzériái, de a kávézók, teázók és a diszkók is kedvelt találkozó és szabadidő eltöltési helyszínei az egeri fiataloknak.

A korábbi beszámolókból az is kiderült, hogy az egri fiatalok kulturális fogyasztását nagyban meghatározza a város iskolavárosi funkciója. Ennek köszönhetően jelen van a városban az elit kultúrát fogyasztók korosztályi csoportja, ugyanakkor elgondolkodtató, hogy milyen magas azok aránya is, akik soha **nem keresnek fel kulturális intézményeket**. Ők elsősorban az alsó társadalmi csoportokból kerülnek ki, s **ez nem változott az elmúlt öt évben sem**. 2005-ben az egri fiatalokon belül mintegy 10 százalékra volt tehető azok aránya, akik soha semmilyen általunk megkérdezett tágran értelmezett kulturális intézményt nem látogattak meg meg, ez 2010-re kb. 14 százalékra nőtt.

IV.5. Ifjúsági közélet

A közéleti tevékenységeket nagymértékben meghatározza a fiatalok általános érdeklődési köre, az, hogy ebben mennyi helye van magának a közéletiségnek.

A kutatásból kevésbé motivált fiatalság képe szűrődik le.

A többi témával kapcsolatosan meglehetősen nagy érdektelenséget mértünk, és ez különösen igaz az intézményes kulturális-művelődési szféra által nyújtott lehetőségekre, de a közéletiséget meghatározó események is inkább kevesebb, mint több érdeklődésre tartottak számot.

Általában elmondható, hogy az érdeklődést a fenti lehetőségekkel kapcsolatban három jellemző befolyásolja. A lányok a különböző kulturális programokat illetően érdeklődőbbek az átlagnál, míg a gimnazistákat a városi politikán, a gazdaságon és a diák-önkormányzati rendezvényeken kívül minden jobban érdekli az átlagnál. Végezetül a szülő **képzettsége** is hasonlóképpen hat az érdeklődési szintre, **minél magasabb, annál nyitottabbak a fiatalok** (kivéve a sporteseményeket). Egy tényezőről kell még szólni, az életkor hatásáról. Az évek előrehaladtával a fiatalokat egyre jobban érdeklik az országos politikával kapcsolatos események, míg egyre kevésbé a városi sportesemények, a diák-önkormányzati és más ifjúsági szervezetek által szervezett rendezvények.

Több kutatásból is ismert, hogy a magyar ifjúsági társadalom szervezeti aktivitása nagyon alacsony, országosan kevesebb, mint minden hatodik fiatalnak van valamiféle szervezeti kötődése bármilyen civil, nonprofit szerveződéshez. 2005-ben Egerben ez az arány még alacsonyabb volt, az akkori vizsgálat szerint az egri fiatalok mindössze 11 százaléka vállal fel valamilyen civil aktivitást. Ez a kép nem lett pozitívabb az elmúlt 5 évben sem. A fiatalok közéleti szerepvállalását 2010-ben is tanulmányoztuk, arról faggattuk őket, hogy tagjai-e valamilyen civil szervezetnek, egyháznak vagy politikai pártnak. A megkérdezett fiatalok **13 százaléka tagja valamilyen sport és 6 százaléka valamilyen hobbi egyesületnek**, ami összevetve az **országos adatokkal átlagosnak tekinthető**. **Egyháznak**, vallási csoportnak jelenleg a fiatalok **6 százaléka tagja, ifjúsági szervezethez 4 százalékuk** tartozik.

IV. 6. A fiatalok Egerhez való viszonya

Az elmúlt évek sikeres beruházásai, a rekonstrukciós programok és fejlődési eredmények ellenére a tanulók megosztottak abban a kérdésben, hogy a jövőben szeretnének-e Egerben lakni, élni. A jövőben egyáltalán nem akar Egerben lakni az itt tanuló fiatalok 14 százaléka, inkább nem akar 21 százalékuk, inkább szeretne itt lakni 23 százalékuk, s mindössze 9 százaléknál fiatal ragaszkodik a városhoz (egyharmaduk bizonytalan). Ezek az arányok jelentősen módosulnak, ha a lakóhely szerint vizsgáljuk a kérdést. A jelenleg is **Egerben lakó fiatalok 53 százaléka nyilatkozott úgy, hogy nem nagyon kíván települést változtatni, itt élne a jövőben is**. A **bejárós és a kollégista tanulókat** ugyanakkor nem sikerül a városnak megfogni, megtartani, csupán **22-31 százalékuk tervezi, hogy a jövőben beköltözne Egerbe**, s egyharmaduk bizonytalan e tekintetben.

Életkor szerint az derült ki, hogy míg a 14-15 évesek 33 százaléka maradna a jövőben a városban, a 16-17 éveseknek 30, a 18 évnél idősebb diákoknak pedig 32 százaléka szeretne a jövőben (is) Egerben

lakni. Az átlagnál alacsonyabb arányban lagnának a jövőben a városban a szakiskolások (29 százalék), míg a gimnazistáknál 35, a **szakközépiskolásoknál** 33 százalék vélekedik így.

Azok a fiatalok, akik nem szeretnék a városban élni, legtöbbször a városi lét ellen emelnek kifogást (jellemzően inkább **kistelepüléshez ragaszkodnának** 38 százalékban), de az is jellemző, hogy átlagon felül vélik úgy, hogy számukra Egerben nincs elég munkahely és szórakozási lehetőség, illetve sokan inkább a vidéki élet felé vonzódnak. Jellemző, hogy míg akik úgy vélik, Egerben nagyon jók a munkavállalási lehetőségek, 50 százalékban a jövőben (is) maradnának Egerben, egyharmaduk bizonytalan, míg aki szerint Egerben kedvezőtlenek a munkavállalási lehetőségek, azok csak 24 százalékban maradnának a városban.

Érdeemes áttekinteni a két leginkább meghatározó független változó egyesített hatását, a településtípus és a szülő iskola végzettségét. Ebből az derül ki, hogy legkevésbé a szakmunkás háttérű bejárós fiatalok ragaszkodnak Egerhez, leginkább pedig az alacsonyan képzett egri családokban élők. E mögött alapvetően az alacsony társadalmi-gazdasági csoportok átlagnál alacsonyabb mobilitása hajlandósága áll.

Az egri fiatalok többsége fontosabbnak tartja a megfelelő anyagi háttérrel és a gazdagságot, mint a szabadidőt, a diákok kétharmada, ha választhatna, inkább a több pénzt és nem a több szabadidőt választaná. A karrier vagy család közötti választás szintén sok embernek - különösen nőnek - okoz problémát. A megkérdezett egri fiatalok 74 százaléka ebben a relációban inkább a boldog családi életet választaná.

IV. 7. A kutatás összegzése:

A 2010 október-november időszakban lezajlott egri ifjúságkutatás egyik legfontosabb tapasztalata az volt, hogy a városban élő, tanuló mostani ifjúsági korosztály a korábbi évek ifjúsági korosztályához képest a demokráciához való viszonyában, kapcsolatrendszerében, valamint info-kommunikációs kompetenciájában alapjaiban tér el. A fiatalok számára a mobiltelefon mellett nem az e-mail a legfontosabb kommunikációs eszköz, hanem **a közösségi portálok és közvetlen üzenetváltásra** alkalmas felületek (pl. **MSN, skype, chat stb.**). Ezzel párhuzamosan az is jellemző, hogy a számítógép, illetve az internet előtt töltött idő **már meghaladja a televízió képernyője előtt töltött időt**, s ezzel a leggyakoribb szabadidős tevékenységgé lépett elő életükben. Az internet nyilván kiváló eszköz arra, hogy a fiatalok megmutassák magukat, megosszák másokkal a gondolataikat, élményeiket, de ha közben megfélemeznek a biztonságról, nagy bajba kerülhetnek.

A fiatalok által leggyakrabban látogatott intézményei, közösségi terei a város sörözői, pizzériái, de a kávézók, teázók és a diszkók is kedvelt találkozó és szabadidő eltöltési helyszínei az egri fiataloknak. **Gyorséttermekben** (melyek nemcsak étkezési, hanem találkozási célokat is szolgálnak) **minden tizedik egri fiatal kifejezetten gyakran, heti rendszerességgel megfordul**. Ezekben a helyeken kívül **gyakran látogatják a sportrendezvényeket és meccseket is**, miközben hagyományos kulturális fogyasztás csökkenő tendenciája egyértelmű, és egyre inkább rétegspecifikussá válik az ifjúsági korosztályon belül. A város **szabadidős programkínálatával alapvetően elégedett fiatalokról van szó**.

A fiatalok számára a **munkanélküliség** – különösen az utóbbi két évben – nemcsak közvetetten, a családon keresztül, hanem közvetlenül is megélt jelenség, kb. **minden negyedik fiatal vagy családját érinti**. Mindezt összevetve a 2005-ös adatokkal egyértelműen kedvezőtlen folyamatokról, az életkörülmények romlásáról, az ifjúsági szegénység növekedéséről ad hírt. Ezzel párhuzamosan a

városban **növekedett a környező településekről naponta bejáró és a városban helyben lakó fiatalok gazdasági-társadalmi helyzete közötti távolság** is, sőt a városon belül is kimutathatók a kapcsolódó területi egyenlőtlenségek.

A **közéleti témákkal** kapcsolatosan meglehetősen nagy **érdektelenséget** mértünk a fiatalok körében és ez különösen igaz az intézményes kulturális-művelődési szféra által nyújtott lehetőségekre, de a gazdasági-politikai közéletiséget meghatározó események is inkább kevesebb, mint több érdeklődésre tartottak számot.

A fiatalok szerint az elmúlt öt évben javult a városban a játszóterek állapota és a kulturális programkínálat, nem változott érdemben a szabadtéri rendezvények megítélése és a sportolási lehetőségek, ugyanakkor **romlott a tömegközlekedés, a köztisztaság és a levegőminőség.**

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a megkérdezett fiataloknak mi a véleménye arról, hogy a városi önkormányzatnál mennyire ismerik, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok, diákok. A vizsgált tanulók és más fiatalok véleménye alapján egyáltalán nem vagy csak egy kicsit ismeri az önkormányzat azt, hogy mit szeretnének az itt élő fiatalok.

Több kutatásból is ismert, hogy a magyar ifjúsági társadalom szervezeti aktivitása nagyon alacsony, országosan kevesebb, mint minden hatodik fiatalnak van valamiféle szervezeti kötődése bármilyen civil, nonprofit szerveződéshez. 2005-ben Egerben ez az arány még alacsonyabb volt, az akkori vizsgálat szerint az egri fiatalok mindössze 11 százaléka vállal fel valamilyen civil aktivitást. Ez a kép nem lett pozitívabb az elmúlt 5 évben sem.

A demokráciáról alkotott ifjúsági kép is jelentősen átalakult, a pártoktól elforduló, az autoriter hatalomtechnikák irányába a korábbi éveknél nyitottabb, részben radikalizálódó vélemények igen sajátos képet mutatnak, melyben az erőszak is helyet kaphat, mint a konfliktusok megoldási módja.

Az elmúlt évek sikeres beruházásai, a rekonstrukciós programok és fejlődési eredmények ellenére a tanulók megosztottak abban a kérdésben, hogy a jövőben szeretnének-e Egerben lakni, élni. A megkérdezett fiatalok megosztottak abban, hogy a város fejlődik-e. **48 százalék inkább fejlődőnek látja Egert, mint hanyatlónak,** ez utóbbit csak 11 százalékuk állította. Azok a fiatalok, akik nem szeretnének a városban élni a jövőben, **legtöbbször a városi lét ellen emelnek kifogást** (jellemzően inkább kistelepüléshez ragaszkodnának 38 százalékban), de az is jellemző, hogy átlagon felül vélik úgy, hogy számukra Egerben nincs elég munkahely és szórakozási lehetőség.

Az egri fiatalok többsége fontosabbnak tartja a megfelelő anyagi háttérrel és a gazdagságot, mint a szabadidőt, a diákok kétharmada, ha választhatna, inkább a több pénzt és nem a több szabadidőt választaná.

Egészségmegőrzés szempontjából veszélyeztetett helyzetben vannak a szakiskolások és a képzetlen családi háttérrel rendelkező fiatalok, körükben a dohányzás, az alkoholfogyasztás és egyéb drogok fogyasztása tekintetében emelkedés érezhető az elmúlt évek adatai alapján.

Az egri fiatalok egyötöde tervezi, hogy az Európai Unió valamelyik országába megy egy időre tanulni, közel 40 százalékuk pedig bizonytalan ebben a kérdésben. Továbbá a fiatalok több mint fele tervezi azt, hogy az EU valamelyik országába megy dolgozni egy időre, egyharmaduk pedig gondolkodik még rajta. Az elmúlt öt évben megnőtt azoknak a száma is, akik az országon belül szeretnének más településre menni tanulni vagy dolgozni.

V. SWOT - analízis

BELSŐ	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Főiskola, főiskolai hallgatók jelenléte. A keletkezett humánerőforrás komoly erő. ▪ Egyesületekben a sportélet, edzések napi ritmusa erősség ▪ Előny, hogy sok kedvelt szórakozóhely van, innen átszoktathatók a fiatalok ▪ Civil aktivitás (civil szervezetek Városi Diáktanács, diák-önkormányzatok által nyújtott szolgáltatások) a civilek erőn felül dolgoznak ▪ Mindenki (az ifjúsági élet szereplői közül) teszi a dolgát. ▪ Kialakult működő oktatási rendszer ▪ A főiskola egyetemmé válik, ez erősség ▪ Működik a személyes szociális szolgáltatási (bölcsház; nevelési tanácsadó; gyermekjóléti szolgálat) és támogatási (ösztöndíj, első lakáshoz jutási támogatás; stb.) rendszer ▪ Az Önkormányzat szervezetében a fiatalokkal való foglalkozás döntéshozói és végrehajtói szinten intézményesült (Humán Erőforrás Bizottság, ifjúsági referens) ▪ A fiatalok többsége elégedett Eger kulturális és sport lehetőségeivel (az egri fiatalok elégedettsége megközelíti a Budapesten élőkét). ▪ Rendszeres ifjúsági, oktatási kutatások ▪ Iskolaváros jelleg ▪ Tisztségviselők folyamatos kapcsolatot tartanak az oktatás és ifjúsági élet szereplőivel (pl. oktatási dolgozók, KEF) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Célzottan a fiataloknak létrehozott szabadidős intézmények, közösségi terek hiánya. ▪ Az előzőből következően a fiatalok beszédcserekvés helyszínei a szórakozóhelyek (kocsmák, presszó, kávéház). ▪ Művészeti lehetőség kevés (képzése, bemutatkozása a fiataloknak) ▪ A civil aktivitás, inkább a felnőtteknek szól ▪ A civil kerekasztalban nem működik az ifjúsági szekció ▪ Kulturális, szórakozási lehetőségek minősége, mennyisége kevés ▪ 14 évesek szórakozási lehetősége hiányzik ▪ Kevés a pozitív példa, példakép ▪ Hiányzik az iskolai társadalmi munka (pedig kis pénz kell hozzá és közösséget is kovácsol) ▪ Nincsenek a sportolók elismerve pl. a felvételi pontok számításánál sem, sem az iskolai munkában ▪ Szabadidő sport lehetőségek hiányoznak ▪ Némely nem kiemelt sportág hiányzik, nincs létesítménye kedvelt sportoknak (teke, lovaglás, téli sportok) ▪ A fiatalok munkanélkülisége aránya növekedett ▪ Folyamatosan csökken a fiatalok, köztük az általános és középiskolás korúak száma és aránya. ▪ A fiatalok körében a civil aktivitás hiánya ▪ A fiatalok alacsony közéleti aktivitása, közélettől való elfordulása. ▪ Az iskolai felkészítés és a munkahelyi elvárások közötti diszkrépancia (a fiatalok nagy százaléka nem a piaci igényekhez igazodó tudással, szakképzettséggel, kompetenciákkal rendelkezik) ▪ A társadalmi egyenlőtlenségeket, a fiatalok különböző problémáit, különösen a nehezebb élethelyzetben lévőkét (munkanélküliek, iskolából lemorzsolódók, stb.) differenciáltan kezelni képes intézmény-, és támogatási rendszer elégtelensége.

KÜLSŐ	
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Civil szervezetekkel együttműködés • Önkéntesség fejlesztése ▪ Eger megtartó ereje ▪ Fontos lehetőség az 1000 éves egeri értékek bemutatása ▪ British Council itt , Egerben kezdett el működni először az országban. Segíthet a szervezésben, önszerveződésekben. ▪ Az ifjúságsegítőknak sok tréningjük van: így az ifjúsági iroda gyakorlóhely is lehet. Egy kapcsolat így kialakulhat. Minden a weben keresztül megy. A közösségi oldalaknak nagyok a lehetőségei. Internetes közösségi fórum létrehozása: „ütős-csetelős” hely- jól használható információ közlésre ▪ Kulturális terek bővítése, tömegsport lehetőségek ▪ Az árusítóhelyeken, szórakozóhelyeken a korhatár betartása a szeszital, dohányzás korlátozásában ▪ Civil aktivitás ▪ A civil szervezetekkel való együttműködés, feladat-, és munkamegosztás fejlesztés elvezethet egy differenciált szolgáltatási rendszer kialakításához, és hozzáadott értéket teremthet az ifjúsági munkához. ▪ Az önkéntes munka törvényi szabályozása lehetőséget biztosíthat a humánerőforrások fejlesztéséhez - alacsony költségszinten. ▪ Az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatok törvényi szabályozása segítséget jelenthet a konkrét feladatok meghatározásában, és újabb pénzügyi forrásokat nyithat meg a feladatellátásban. ▪ Kulturális aktivitásokat erősítő pályázatok ▪ Vállalkozási lehetőségek bővülése ▪ Nyitott Városháza programsorozat ▪ Rendezvények városrészenként 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Drogprobléma nagysága ▪ Az ifjúsági feladatok ellátásának alulfinanszírozottsága, alacsony szintűek a központi támogatások ▪ A köztelező feladatok ellátásánál a normatívák nem fedezik a kiadásokat, illetve a támogatások elosztásánál a normatíva hiánya. ▪ Minden új feladatellátás, szolgáltatás bevezetése önkormányzati többletkiadással jár. ▪ Az országos koncepciók hiánya, illetve a központi prioritások kiszámíthatatlansága megnehezíti a helyi szintű stratégia alkotást. ▪ A jogszabályi hiányosságok, illetve az inkoherenca (önkormányzatok ifjúsági feladatai, az ifjúsági korosztályok társadalmi részvétele, az önkormányzati döntéshozatali folyamatokban való részvétel keretei). ▪ A helyi társadalom változását nyomon követő kutatások, adat, és információ gyűjtések hiánya nehezíti a környezeti változásokhoz történő alkalmazkodást a helyi stratégia kialakításában. ▪ A konszenzuson alapuló helyi fejlődés, fejlesztés prioritásainak hiánya miatt a rétegszintű koncepció nem tud illeszkedni egy konzisztens városstratégiához.

VI. Célkitűzések

VI. 1. Az ifjúsági szolgáltatásfejlesztés alapelvei

A jövőben a városi ifjúsági koncepció elsősorban az ifjúsági szolgáltatások fejlesztését kell, hogy célozza, melynek központi gondolata hangsúlyosan funkcionalista megközelítésű, vagyis abból indulhat ki, hogy mi az ifjúsági szolgáltatások elsődleges funkciója. E tekintetben az ifjúsági szolgáltatásfejlesztési koncepció válasza lehet az, hogy az egri ifjúsági szolgáltatásoknak a városban élő fiatalok felnőtté válását kell elősegíteni, vagyis a gyermeki státusból a felnőttkorba való átmenetet, a szülői hátországról való leválást kell segíteni.

Az ifjúsági „szolgáltatások” konkrét tárgya idővel sokat változott a fiatalok társadalmi, gazdasági helyzetének, a politikai viszonyrendszerben elfoglalt helyüknek megfelelően. A kormányzati szakmai programok fiatalok legégetőbb regionális problémájának az esélyegyenlőség kérdését, az ifjúsági munkanélküliség problémáját, az önálló egzisztencia teremtéséhez elengedhetetlen első lakás megszerzését, valamint az egészségkárosító és deviáns magatartásformák háttérbe szorítását határozták meg.

Az önálló életvitel kialakítását segítő szolgáltatások funkciójuk szerint öt kategóriába sorolhatók: 1) jogi értelemben vett leválás, 2.) anyagi függetlenedés, 3.) konstruktív életvezetés kialakulása, 4.) közös fedél alól történő leválás és mobilitás, 5) önálló identitástudat kialakítása (szubjektum leválása).

A helyi ifjúsági szolgáltatások szervezése tekintetében a plurális szolgáltatás-szervezés mellett érvelünk, vagyis szociális gazdaság, a magánszektor és a közszféra egyaránt szerepet kell, hogy vállaljon az ifjúság szolgáltatásainak működtetésében.

A koncepció és cselekvési terv elkészítésének elengedhetetlen része a meglévő tapasztalatok, kutatási eredmények rendszerezését és a feladatok meghatározását segítő alapelvek meghatározása:

VI. 2. Az egri középtávú gyermek és ifjúsági koncepció alapelvei az alábbiak:

- A koncepció hatálya a 3-29 éves egri lakhelyű gyermek, ifjúsági és fiatal felnőtt korosztályra, valamint a város oktatási intézményeiben tanuló, továbbá a városban szolgáltatást igénybe vevő fiatalokra terjed ki.
- **A koncepció a 2011-2016. közötti időszakra szól.**
- **A célok megfogalmazásakor, a feladatok vállalásában a koncepció reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő mértéket határozzon meg.**
- A koncepcióban fontos szempont a gazdasági, kulturális, családi stb. és egyenlőtlenségekből fakadó **társadalmi hátrányok csökkentése.**
- Új alapokra helyezve - a „**milleniumi generáció**” info-kommunikációs és internet használati szokásaihoz igazodva - kell a hátrányos helyzetű fiatalok elérését segítő szolgáltatást tervezni.
- A stratégia hatékonyságának alapfeltétele a folyamatos monitoring lehetőségének megteremtése (rendszeres véleménykérés, folyamatkövetés, kutatás, adatgyűjtés stb.).
- **A fiatalokra, mint erőforrásra kell tekinteni és nem, mint problémahordozókra, nem a problémáikat kell megoldani, hanem helyzetbe kell hozni őket.**
- A stratégiának **elsősorban proaktív szemlélettel kell rendelkezni**, vagyis a probléma kezelése helyett a megelőzésre és szemléletformálásra kell a hangsúlyt helyezni.
- **A fiatalokkal való foglalkozást a városban formális és informális kapcsolatokon keresztül kell megvalósítani.** Szabadidős és nem formális közösségi programok szervezésével,

drogalternatíva programok segítségével lehet elősegíteni a konstruktív életvezetés és más kompetenciák kialakítását.

- A koncepció célkitűzéseiben kiemelt **szempont a fiatalok aktív részvételének**, szerepvállalásának biztosítása, bevonásuk a döntés-előkészítéstől a végrehajtásig tartó folyamatba, véleményük megkérdezése az őket érintő valamennyi témában a döntések meghozatala előtt.
- A koncepciónak **erősítenie kell az együttműködést és a partnerséget** a fiatalokkal foglalkozó **intézmények, szervezetek, nonprofit szolgáltatók, civil közösségek között**, különös tekintettel a létrehozandó Egri Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodára és az Ifjúsági Kerekasztalra, valamint az egri Városi Diáktanács, Kisdiáktanács, Kábítószerügyi Egyeztető Fórumra.
- A koncepció a közoktatási intézményekre az ifjúsági problémák kezelésének aktív színtereként tekint.
- Az iskolai diákönkormányzatoknak – mint a közéletiség műhelyeinek – kiemelten fontos szerepe van a városi szintű érdekérvényesítésben, ezért tevékenységükhöz az önkormányzat folyamatos segítséget nyújt.
- **Az önkormányzat kétéves időszakra cselekvési tervet készít, melyet határozattal fogad el.**

A terv meghatározza:

- a) az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos **intézkedéseket**,
- b) az **intézkedések határidejét**, felelőseit, valamint a megvalósításban **közreműködő** intézményeket és szervezeteket,
- c) a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó **pénzügyi forrásokat**.

Az önkormányzat a cselekvési tervet kétévenként felülvizsgálja és aktualizálja.

- A koncepciónak tartalmaznia kell az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket, az ebben közreműködő intézményeket és szervezeteket, valamint a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.

VI. 2. Az önkormányzat szerepe

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjának segítségét helyi közügynek tekinti. Érdekelt abban, hogy a város népességmegtartó ereje növekedjen a fiatal és a fiatal felnőtt korosztályok körében is. Az ifjúsággal kapcsolatos felelősségvállalásában elsőbbséget élveznek a kötelezően ellátandó feladatok. Többetfeladatot elsősorban az előzőek hatékonyabb és hatásosabb megvalósítása és az ifjúsági koncepcióban megfogalmazott célok elérése érdekében vállalt. Az önként vállalt feladatok végrehajtása nem veszélyeztetheti a kötelezően előírt önkormányzati feladatok és hatáskörök ellátását.

Az ifjúsági koncepcióban megfogalmazott célok megvalósítása során együttműködik a fiatalokkal és szervezeteikkel, valamint a helyi társadalom többi szereplőivel és szervezeteivel.

A koncepcióban lefektetett elvek alapján támogatja a társadalmi, egyházi és civil szervezetek célok elérését segítő tevékenységét.

VI. 3. Általános cél

Az önkormányzat az ifjúsági koncepció megalkotásával és végrehajtásával hozzá kíván járulni ahhoz, hogy az Egerben élő fiatalok otthon érezzék magukat a városban, helyben valósíthassák meg elképzeléseiket, tudatos és felkészült állampolgárként járuljanak hozzá a város fejlődéséhez, megteremtve maguk és a helyi társadalom számára a biztonságos jövőt.

Sajátos eszközeivel és erőforrásaival támogatni kívánja a fiatalokat és közösségeiket abban, hogy képessé váljanak egyéni és közösségi szinten az egyéni és gazdasági, társadalmi kihívások megválaszolására.

Az általános cél elérése érdekében a következő célkitűzéseket határozza meg:

1. A fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése.
2. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés.
3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése.
4. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése.
5. Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához.

VI. 4. Vertikális Célok

VI. 4. 1. A fiatalok közéletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése

VI. 4.1.1. IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK

- **Legalább egy ifjúsági, nyitott közösségi tér létrejön**, amelyeket ifjúsági szakemberek és fiatalok működtetnek, és ahol megvalósíthatják különböző projektjeiket, és ehhez tanácsadási szolgáltatás, megfelelő kommunikációs eszközök állnak rendelkezésükre. Ez a feladat szerepelt az első egri Ifjúsági Koncepcióban, és bár hosszabb-rövidebb ideig működött, 2011-től újra kell tervezni, újra kell indítani ezt a kulcsfontosságú projektet. Az önkormányzat létrehozza és működteti az **Egri Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát**. Az iroda biztosítja a gyermekek és a fiatalok korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőségét, biztosítja az országos ifjúsági szolgálat által létrehozott és karbantartott ifjúsági adatbázishoz történő hozzáférés lehetőségét, tevékenysége ellátása során együttműködik az ifjúság speciális élethelyzetével kapcsolatban tájékoztatási és tanácsadási feladatkörrel rendelkező más intézményekkel, szervezetekkel. Az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerő-piaci tanácsadást biztosít. Az iroda a tanácsadó tevékenységét mindenki számára nyitott formában, a személyes adatok felvétele és rögzítése nélkül végzi.
- Fontos feladat egy kommunikációs hálózat kialakítása az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, az oktatási intézmények és az ifjúságvédelmi

felelősök között. **Cél az ifjúságsegítő személyek és szervezetek munkájának összehangolása, munkaközösségek létrehozása.**

- **Koordinálni** kell a városban az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerőpiaci tanácsadó tevékenységet.
- Képesé kell tenni a fiatalokat segítő szervezeteket a közvetlen kortárssegítés folyamatos szinten tartására (képzés, utógondozás, információ) tekintettel arra, hogy a kortársítás jobban érvényesül, mint a segítő szervezetek eddigi tevékenysége.
- Az önkormányzat az ifjúsági feladatok ellátásához kapcsolódó intézkedéseinek koordinálása érdekében **ifjúsági referenst foglalkoztat**, mely feladatot egy határozatlan időre kinevezett köztisztviselő lát el. Az ifjúsági referens a munkája során aktív kapcsolatot tart fenn az ifjúságsegítői feladatokat ellátó szakemberekkel, az ifjúsági korosztályi és szakmai közösségekkel, szervezetekkel, az önkormányzat ifjúsági feladatai ellátása érdekében külső erőforrásokat von be, feltárja az ifjúsági közösségek és szervezetek igényeit, összehangolja a fiatalok és közösségeik, szervezeteik igényeit és az ifjúsági célú intézmények programjait, tevékenységét.

VI. 4.1.2. IFJÚSÁGI KÖZÉLET, ÉRDEKKÉPVISELET

A fiatalok érvényesíteni akarják azt a jogukat, hogy véleményt nyilváníthassanak mindennapi életük alkotóelemeiről, úgymint család, iskola, munka, csoportos tevékenységek, helyi ügyek stb., és miközben így tesznek, nagyobb horderejű gazdasági, társadalmi és politikai ügyek részeseivé is válnak. A fiatalok ellenzik a közéletben való részvétel szimbolikus, tartalom nélküli formáit. Valódi részeseivé akarnak válni a döntéshozatali folyamatoknak.

A részvétel univerzális jog, de érvényesítése sokféle megközelítést igényel. A fiatalok közéletben való részvétele egy tanulási folyamat, mely megkívánja tőlük, hogy új készségekre tegyenek szert, és fejlesszék a már meglévőket. Fontos azoknak a tevékenységeknek, formáknak a megtalálása, ahol a közvetlen részvétel a döntéshozói folyamatokban megvalósítható (civil szervezetek, klubszerű keretek stb.). Az információ és a részvétel szétválaszthatatlan, fontos megteremteni a fiatalokat érintő információkhoz való ingyenes, rugalmas, felhasználóbarát hozzáférés lehetőségeit.

- Az önkormányzat által hozott minden határozat fiatalokra vonatkozó hatásait a Humán Erőforrás Bizottság folyamatosan vizsgálja, javaslatokat fogalmaz meg, és ezek beépülnek a döntéshozatali folyamatba. Rendszeressé válnak a fiatalok életminőségére vonatkozó adat-, információgyűjtések, elemzések és kutatások. Fontos az Egerben és országosan készült kutatások összegyűjtése, eredményeik összehasonlítása.
- Minden évben összesítésre kerülnek - a különböző rendeletek alapján - a különböző szakterületeken az önkormányzat és intézményei által a fiataloknak nyújtott támogatások, szolgáltatások és a költségvetésből az ifjúsági célokra fordított pénzeszközök felhasználása. Minden évben erről a Közgyűlés tájékoztatót fogad el.
- Sajnos nem alakult ki és nem működik rendszeresen a helyi **nyitott konzultáció rendszere**, amelyben a fiatalok, a fiatalok szervezetei, a fiatalokkal foglalkozó szakemberek, intézmények és civil szervezetek, a helyi döntéshozatalokban résztvevők rendszeresen megvitathatják a fiatalokat érintő és érdeklő kérdéseket, problémákat. Az önkormányzat a fiatalok települési szintű közügyekben való képviselése, a települési önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvétele érdekében a helyi ifjúság érdekképviselőjét ellátó szervezetet hív életre. Fontos szerep hárul az **Ifjúsági Kerekasztalra**, mely véleményezi a

helyi ifjúsági cselekvési tervet; közreműködik az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéseinek előkészítésében; az ifjúságot érintő kérdésekben figyelemmel kíséri az önkormányzat munkáját. A szervezet létrehozására a települési önkormányzat, valamint a településen működő, részvételi szándékukat az önkormányzatnak bejelentő diákönkormányzatok, gyermek és ifjúsági szervezetek, illetve közösségek megállapodása alapján kerül sor. Ezzel erősödhet a fiatalok települési szintű közügyekben való képviselése, a települési önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvételük lehetősége.

Tevékenységének legjelentősebb területei:

- a Közgyűlés elé kerülő ifjúsággal kapcsolatos előterjesztések véleményezése,
 - bekapcsolódás a városi képzési programokba,
 - a kortárssegítő hálózat figyelemmel kísérése,
 - kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás civil szerveződésű csoportokkal, klubokkal,
 - városi gyermek- és ifjúsági rendezvények szervezésében feladatvállalás,
 - szakmai tanácskozásokon való részvétel, információk továbbítása.
- Ifjúsági **információs hálózatok** jönnek létre, működnek és folyamatosan fejlődnek. Az információs hálózat a különböző információs eszközök és csatornák összekapcsolt rendszere, amelyben a fiatalok között megvalósul az általános információterjesztés, biztosítja a fiatalok közötti információcserét és a fiatalok véleményének megismerését az őket érintő témákban, kérdésekben.

Létrejön, megvalósul, működik:

- egy ifjúsági portál, a Városi Diáktanács honlapjának folyamatos fejlesztése, (www.vdteger.hu)
 - városi ifjúsági újság,
 - rendszeres ifjúsági fórumok,
 - ifjúsággal foglalkozó szakemberek szakmai műhelyei.
- Az önkormányzat segíti és ösztönzi az egri diákok érdekképviselőt ellátó Városi Diáktanács szervezeti és működési szabályzatának kidolgozását, valamint az ifjúsági szervezetet támogató egyesület létrehozását, bírósági bejegyzését.

Az önkormányzat támogatja a Városi Diáktanács és a diák önkormányzatok döntés-előkészítő folyamatokban való részvételét:

- képviselője részt vesz a Humán Erőforrás Bizottság ülésein,
 - képzésük, felkészítésük folyamatosan biztosított, tájékoztatásuk a helyi ifjúsági ügyekről rendszeres.
- Szükséges a kortárssegítő hálózat fejlesztése. Ezáltal bővíthet a szociális rendszerben dolgozók száma, erősödhet a gyermekvédelem és a gondozás ezen új formája.
 - Az önkormányzat pályázatok útján támogatja a korosztállyal foglalkozó városi szervezetek, illetve az egri Városi Diáktanács és az iskolai diákönkormányzatok tevékenységét.
 - Az ifjúsággal, illetve a diákönkormányzatokkal foglalkozó személyek, városi szinten működő szervezetek hatékony működése érdekében az önkormányzat – elsősorban központi pályázati források felhasználásával – elősegíti képzési programok kidolgozását és megvalósítását.
 - Az önkormányzat támogatja azon igényt, hogy a városi drogstratégia és operatív program megvalósításában - szakértők és kortárssegítők bevonásával – kapjanak nagyobb szerepet az öntevékeny ifjúsági csoportok.
 - Az önkormányzat fontos feladatának tekinti a fiatalok megváltozott igényeinek folyamatos figyelemmel kísérését, illetve a szolgáltatások megváltozott igényekhez való igazítását.
 - A városi ifjúsági közélet erősítése és kiterjesztése érdekében szükséges a felsőoktatási hallgatók aktív és szervezett bevonása az ifjúsági jellegű tevékenységekbe (érdekképviselő, kortárssegítés, képzési programok, közösségi programok).
 - Az önkormányzat figyelemmel kíséri, támogatja a fiatalok hazafias nevelésének lehetőségeit.

VI. 4. 2. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés

A fiatalok a szabadidő felhasználás és a kulturális aktivitás tekintetében differenciált csoportokat alkotnak. Túlnyomó részük átlagosan napi 2-3 óra szabadidővel rendelkezik.

A szabadidő eltöltésének domináns helyszínei a privát terek: az otthon és a barátok. Kisebbséget képviselnek azok a fiatalok, akik nyilvános helyekre járnak szabadidejükben. Mindössze minden 9. fiatal tölti szabadidejét nyilvános helyeken, ezek közül meghatározó a szórakozóhelyek látogatása.

A kulturális aktivitás a kulturális javak fogyasztása tekintetében az ifjúság is egyre inkább szegmentálódik. Egy kisebb, elitebb csoportra jellemző a magas aktivitás, az elitkultúra intézményeinek látogatása, a kulturális termékekhez való magas hozzáférési szint. A szélesebb csoport kulturális aktivitása alacsony, a kulturális intézmények használata elenyésző és formális.

A kulturális tőke felhalmozásában nagyfokú egyenlőtlenségek mutathatók ki.

- A városban rendszeres, hagyományteremtő ifjúsági városi szintű nagy rendezvények kerülnek megszervezésre.
- Igényes ifjúsági rendezvények megszervezése.

VI. 4. 2. 1. SZABADIDŐ ÉS SPORT

- Az önkormányzat lehetőségei szerint támogatja és segíti egy ifjúsági közösségi tér létrejöttét. Az ifjúsági közösségi tér a gyermekek és a fiatalok közösségi tevékenységének, szabadidejük hasznos eltöltésének, az ifjúsági közösségek és az ifjúsági szervezetek működésének, valamint programjaik megvalósításának keretét biztosító szolgáltatás. **Ezen ifjúsági közösségi terek szolgáltatási körébe kell, hogy tartozzon a helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok szervezése;** az ifjúsági közösségek kialakulását és fejlődését elősegítő tevékenység folytatása; az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése; a hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat segítő programok szervezése.
- Az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda nagyon a mi korunkhoz alkalmazkodik: **közvetít, koordinál az intézmények között** - együtt szervezik a programokat.
- Az önkormányzat kiemelt tevékenységként kezeli **a fogyatékkal élő fiatalok helyzetének javítását**, azt, hogy a többségi társadalom elfogadóbb legyen irántuk, ismerjék meg és partnerként fogadják el őket. Ennek érdekében **szorgalmazza a közös szabadidős programok, rendezvények szervezését**, az intézményi szolgáltatások szélesebb körűvé válását, a fogyatékkal élő fiatalok bevonását a városi ifjúságsegítői tevékenység hatókörébe.
- Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városban élő hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára szervezett szabadidős és prevenció programok összehangolására; a szabadidős szolgáltatások és a fiatalok összetalálkoztatására, együttműködésbe vonva (igényfeltárás, közös tervezés, programegyeztetés) a korosztállyal foglalkozó városi szervezeteket, intézményeket (pl.: Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda).
- Az önkormányzat támogatja az évről-évre visszatérő, fiataloknak szóló hagyományos városi rendezvények megvalósulását, illetve segíti újak létrejöttét.

- **Az önkormányzat szorgalmazza, hogy a városban működő közművelődési intézmények éves programtervük összeállításakor hangolják össze gyermek és ifjúsági programjaikat, illetve a továbbiakban is működjenek együtt a fiataloknak szóló szabadidős programok megvalósításában.**
- Az önkormányzat ösztönzi az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltésére szolgáló drogmentes, a fiatalok igényeivel kompatibilis, kulturált szórakozási lehetőségeket kínáló szórakozóhelyek létrehozását, a működő, fiatalok által kedvelt helyek fennmaradását.
- Az önkormányzat a tanulás és sport terén kiemelkedő eredményt elérő fiatalokat minden év decemberében díjazza, melynek költségeit a sport szakfeladatok előirányzatban tervezi meg.
- Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a művészeti klubok, szakkörök, alkotóműhelyek fenntartására, támogatására.
- Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városban élő fiatal alkotók tevékenységére, lehetőséget teremt bemutatkozásukra, alkotásaik kiállítására.
- Az önkormányzat a hatályos Sportkoncepció és az 1/2002. (II. 1.) számú rendelet (Eger Megyei Jogú Város sporttámogatási rendszeréről) alapján kiemelten támogatja a fiatalok sporttevékenységét.
- Az önkormányzat az extrém sportok (gördeszka, görkorcsolya, BMX) gyakorlásához szükséges sportpálya fenntartását támogatja.
- Az önkormányzat megvizsgálja az iskolai úszásoktatás bővítésének lehetőségét.
- A közlekedési kultúra erősítése érdekében az önkormányzat – pályázati pénzek bevonásával – fejleszteni kívánja a városi kerékpárút hálózatot, illetve a közintézményekben, a közoktatási intézményekben vagy azok előtt kerékpártárolókat kíván kialakítani.
- Az önkormányzat továbbra is működteti az imókői gyermektábort, ahol biztosítja az egri ifjúság számára az iskolai foglalkoztatáson kívüli csoportos foglalkozást napközi otthon jelleggel, az erdei iskola tevékenységet és táborok szervezését.
- Az önkormányzat fontos feladatának tekinti olyan ifjúsági médiaprogramok támogatását, melyek a fiatalok aktív közreműködésével valósulnak meg. Ezen médiaprogramok lehetőséget kell, hogy biztosítsanak az egri fiatalok széleskörű informálására, teret kell, hogy adjanak a szabadidő értelmes eltöltését segítő hasznos ötleteknek, programajánlatoknak, valamint az iskolai diákújságírók írásai, a fiatal alkotók munkái széles körű megjelenésének. A támogatott médiaprogramok szolgálják a fiatalok tájékoztatását, az ifjúsági civil közösségek bemutatkozásának lehetőségét, de járuljanak hozzá az egri ifjúsági közélet élénkítéséhez is. (ifjúsági honlap, ifjúsági újság)
- Az általános műveltség, az alapvető kulturáltság része ma már a filmművészeti alkotások és színházi darabok ismerete. Az ifjúság kutatás 2010 beszámolója alapján, az utóbbi öt évben a moziba és színházba járó fiatalok száma csökkent, ezért az önkormányzat támogatja a fiatalok mozi és színházlátogatását. 29 év alatt előzetes regisztráció esetén minden egri lakos számára féláron biztosít majd jegyet.

VI. 4. 2. 2. EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, BŰNMEGELŐZÉS

- Tovább kell szélesíteni az együttműködést a kábítószerekkel kapcsolatos megelőzés területén működő állami és civil szervezetekkel, a gyermek- és ifjúságvédelem területén működő szakemberekkel. A rendőrség biztonságra nevelő programjának (DADA) oktatását minél szélesebb körben kell megvalósítani, de nélkülözhetetlen a családok felvilágosítása, a szülők figyelmének felhívása a kábítószer fogyasztás veszélyeire.

- Szükséges egy átfogó felmérés a házi orvosok, a gyermekorvosok, a védőnők és a kórház gyermekosztályának dolgozói körében. A felmérés az addiktológiai esetek előfordulását, a szükséges cselekvés módját kell, hogy feltárja. Az önkormányzat a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal közösen cselekvési programot dolgoz ki.
- A prevenciós munka fontos eleme az iskolai drogstratégiák elkészítése, egészségfejlesztő, drogprevenciót tartalmazó programok kidolgozása, az iskolai drogkoordinátorok képzésének folyamatossá tétele, a továbbképzésben résztvevők számának növelése, valamint a különböző szakmai szervezetek által kidolgozott ajánlások, módszerek hozzáférhetőségének biztosítása. Cél, hogy minden iskolában legyen drogkoordinátor.
- Segíteni kell azokat a szabadidős, sport, kulturális és mentálhigiénés projekteket, amelyeknek jelentős szerepe van a drogmentes életmód kialakításában, az egészséges életre nevelésben, a kriminális veszélyek csökkentésében.
- Indokolt a jelenleg is működő alacsonyküszöbű szolgáltatási formák biztonságos működtetése, szolgáltatásbővítése (megkereső programok, lelkeségély telefonszolgálat, egyéni- és csoportos konzultációk, alternatívát kínáló projektek).
- A Városi Rendőrkapitánysággal közösen az iskolák bűnmegelőző munkáját segítő programokat kell kidolgozni, mellyel elsődleges cél a gyermekbűnözés megelőzése érdekében a veszélyeztetettek kiszűrése, felvilágosítás a szülők és fiatalok részére.

VI. 4. 3. Foglalkoztatás, munkaerőpiaci integráció segítése

VI. 4. 3. 1. MUNKAHELYTEREMTÉS

Az aktív foglalkoztatottság összefüggése megköveteli az egész életen átívelő pályaválasztási rendszer újra gondolását. Az intézkedés egyik eleme a munkaerő szükséglet gazdasági szerkezethez illeszkedő körültekintő tervezése, ennek a rendszernek a felépítése. Másik eleme az ehhez kapcsolódó, erre épülő tudatos pályaválasztási és pályakorrekciós tanácsadási rendszer.

A munka világába való átmenetet előmozdító hatékony pályaeirányítási tanácsadás egyre határozottabb igényként fogalmazódik meg mind a családok, mind a munkaerőpiac szereplői részéről. Ehhez nem csak az iskolai kínálat ismeretére és módszertanilag felkészített szakmai háttérre van szükség, hanem a működő gazdaság ismeretére is: a gazdasági szerkezet felépítése, folyamatos mozgása, induló beruházások szakember szükségleteinek, gazdasági mutatók hatásainak ismeretére stb. is.

A fentiekben bemutatott hazai és nemzetközi összefüggések halaszthatatlanul szükségessé teszik a pályaeirányítási teljes átgondolását, a jelenleg formálisan, ill. informálisan közreműködő szervezetek szerepének és együttműködésének áttekintését, a szerepek és hatáskörök definiálását jogszabályi és finanszírozási szinten is.

- Kialakul legalább egy, komplex, integrált és differenciált alternatív munkaerőpiaci szolgáltatásrendszer a fiatalok munkaerőpiaci integrációjának elősegítése érdekében. A fiatalok számára hozzáférhetővé válik, folyamatosan működik. Ebben az önkormányzat **koordinációs**, információ nyújtással kapcsolatos feladatokat lát el.
- Az iskolai keretekben és az iskolai kereteken kívül a fiatalok számára lehetővé válik az elhelyezkedést és a munkahelyi beilleszkedést segítő tréningeken, csoportfoglalkozásokon (pl. impulzusfoglalkozás; pályaeirányítási program; pályakorrekciós és pályamegerősítő program; kulcsképeségek, kompetenciák fejlesztése stb.) való részvétel.
- A munkaerőpiaccal összefüggő, fiataloknak szóló információszolgáltatás és tanácsadás működik. Össze kell hangolni a már működő programokat.

- A fiatalok munkaerőpiaci helyzetének elemzése, az elhelyezkedésüket segítő programok, szolgáltatások és módszerek fejlesztése érdekében az érintett és érdekelt szervezetek, szakemberek részvételével szakmai hálózat (műhely) működik.
- A fiatalok vállalkozóvá válásának elősegítése érdekében az önkormányzat felveszi a kapcsolatot, valamint támogatja azon intézményeket, szervezeteket, akik ennek megvalósításában közreműködnek.
- Az önkormányzatnak, az iskoláknak, a munkaügyi központnak és a pályaválasztási tanácsadónak együttműködve kell kezelni a jelentős munkanélküliséget. A közoktatási intézményekben hatékonyabbá kell tenni a pályaválasztási felelősi rendszert. Erősíteni kell a tanulók körében a tájékoztatást és a tanácsadást (pl. álláskeresési technikák).
- A felsőoktatási ösztöndíjak mellett a város megtartó erejének növelése érdekében lakáshoz juttatással vagy egyéb lakástámogatással kell segíteni a diplomás fiatalok városban, illetőleg kistérségben maradását.
- Az önkormányzat a lakáskonceptiójában megfogalmazott elvek, valamint a lakásmobilitási elképzelések kialakításánál és megvalósításánál prioritást ad az ifjúsági korosztály tagjainak. Az önkormányzat a teherbíró képességéhez mérten segíti a lakhatási feltételek megteremtését.
- Az önkormányzati intézményekben önkéntes munka keretében foglalkoztatnak fiatalokat annak érdekében, hogy tapasztalatot szerezzenek a munkaerőpiacon, megismerjenek különféle munkahelyeket és foglalkozásokat, munkavégzéshez szükséges kulcsképeségeik és készségeik fejlődjenek, tanulási és munkamotivációik erősödjenek.

VI. 4. 4. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése.

A fiatalok egyre több időt töltenek el az oktatásban. A formális tanulás keretei Egerben kialakultak, működésük rendeletekben szabályozott, fejlesztésükre elkészült a város közoktatási és szakképzési koncepciója. Eger iskolaváros, ugyanakkor az ifjúságkutatás eredményei szerint az országos átlaghoz képest Egerben jóval alacsonyabb az iskolázottsággal kapcsolatos tervek aránya. Kisebb a diplomaszerezés iránti vágy, de kisebb a továbbtanulási szándék is. A tanulással kapcsolatos kívánalmak nem elsődlegesek (hanem harmadlagosak) az egeri fiatalok számára.

Az ifjúsági koncepciónak nem tárgya az iskolarendszerű oktatásra, szakképzésre vonatkozó feladatok meghatározása. Ugyanakkor a szükséges tudás, a készségek, képességek megszerzésében egyre nagyobb szerepet tölt be az iskolarendszeren kívüli informális tanulás.

A koncepció elő kívánja segíteni, hogy:

- a fiatalok érdekei jobban érvényesüljenek az oktatási rendszerben
- az oktatási rendszer hatékonyabban járuljon hozzá a társadalmi hátrányok csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez,
- a formális és az informális tanulás határintézményei kialakuljanak, és javuljanak az informális tanulás feltételei.

A Városi Diáktanács és a diákönkormányzatok kialakítják és működtetik a panaszjog biztosításának összetett és integrált rendszerét (panaszlánc; panaszládák; internetes fórum; panaszbizottság, stb.). Az eseti ügyek kivizsgálása megtörténik, a beérkezett észrevételeket és javaslatokat rendszeresen elemzik, és javaslatokat dolgoznak ki a diákjogok hatékonyabb érvényesülésének a fejlesztésére.

1. Az „Eger város ösztöndíjasa” cím komplex rendszerének működtetése

2. A tanulási hátránnyal küzdő, illetve társadalmilag hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatása érdekében:
3. Komplex fejlesztő szolgáltatások működnek az oktatási rendszeren kívül

VI. 4. 5. Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához

A felnőtté válás során a fiatalok között, meglehetősen korán, erőteljes különbségek alakulnak ki, jobbra a szerencsésebb háttérrel, jobb alkalmazkodási feltételekkel rendelkező fiatalok javára. Mindez tulajdonképpen rendben is lenne, mármint az, hogy a fiatalok világa leképezi - másként megelőlegezi - a felnőttek között, társadalmi szinten kialakult különbségeket.

Azonban a fiatalok között ez a különbség egyrészt a szükségesnél hamarabb jelentkezik, másrészt az életkorból fakadó, egymás felé irányuló megnövekedett korosztályi figyelmet és érdeklődést terheli meg és teremt közöttük szinte kezelhetetlen megosztottságot.

A korai elszakadás a felnőtté válást segítő intézményektől, és fiatalok erőteljes megosztottsága nem egyszerűen csak - az elviselhetőség határáig – megnehezíti a fiatalok nagy részének felnőtté válását, hanem indokolatlanul megnöveli közöttük azoknak a "veszteseknek" számát is, akik a lehetőségeik szintjén messze alul teljesítenek, akik kétségeikben és választásaikban egyedül maradnak, akik - jobb híján - más "megoldást" keresnek. Emiatt a fiatalok egyre nagyobb csoportjára jellemző:

1. a kriminalitás veszélyének tartós jelenléte;
 2. a szubkulturális tendenciák felerősödése (amely az elszigetelődés felé mutat);
 3. az addiktív, védekező diszpozíció (gyakran drogokkal, erőszakkal, önbüntető tendenciákkal);
 4. „kommunikációs zárlat”.
- A fiatalkori bűnelkövetővé és áldozattá válás megelőzését szolgáló programok működnek.
 - Folyamatossá válik a kortárssegítő képzés és kortárssegítő csoportok működtetése.
 - 2011. március 9-én megszavazta az Európai Parlament a romák európai integrációjának uniós stratégiájáról szóló állásfoglalást. Az elnökség üdvözölte, hogy a jelentés a romák társadalmi felemelkedését állítja középpontba, kiemelt hangsúlyt helyezve a szegregáció háttérbe szorítására. A magyar elnökség kiemelt célja, hogy az uniós intézmények megállapodásra jussanak az ügyben. **Hasonlóan az uniós törekvésekhez Egerben is kiemelten fontosnak tartja az önkormányzat a romák társadalmi felemelkedését szolgáló programok megvalósítását.**

VI. 4. 5. 1. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

- Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatok terén egri fiatalok nemzetközi táborozáson, diákcsere programokon, sportversenyeken, kulturális eseményeken történő részvételének biztosítását, szakmai segítségnyújtással támogatja az iskolák közötti cserék lebonyolítását. A kapcsolatok erősítése érdekében a város és intézményei is rendszeresen fogadnak testvérvárosi fiatalokat.
- Az önkormányzat szorgalmazza és segíti a fiatalok nemzetközi ifjúsági programokba történő bekapcsolódását, a fiatalok önkifejező-erejének erősítését, az ehhez szükséges információk biztosítását. Ösztönzi a határközeli ifjúsági együttműködések.
- Anyagi lehetőségeinek függvényében az önkormányzat támogatja a történelmi emlékhelyek látogatását, Magyarországon és a határainkon túl.

VII. Horizontális szempontok

Az ifjúsági koncepció végrehajtása során érvényesíteni kell az itt meghatározott horizontális szempontokat, értékeket és alapelveket. A horizontális szempontoknak meg kell jelennie a koncepció végrehajtását szolgáló projektek, tevékenységek minden szakaszában: a tervezésben, a megvalósításban és az értékelésben egyaránt.

A célcsoportra vonatkozóan:

- A fiatalok szerepvállalásának növelése.
A célcsoportba tartozók hozzásegítése az önálló egzisztenciájuk megteremtéséhez. Egyéni boldogulásuk, családalapításuk, otthonteremtésük elősegítése.
- A fiatalok társadalmi szerepvállalásának, aktív állampolgárságának elősegítése, ösztönzése.
- Az ifjúsági korosztály társadalmi és egyéni felelősségének és tudatosságának fejlesztése, integrációjának segítése, közösségeik fejlesztése.
- Biztosítani kell a versenyképes tudást és az önálló élethez szükséges kompetenciák fejlesztését.
- Hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok iskolai és munkaerő-piaci esélyegyenlőségének elősegítése.
- A társadalmi mobilitás lehetőségeinek bővítése.

Célunk, hogy hozzájáruljunk ahhoz, hogy a fiatalok jogukat érvényesítő, az emberi jogokat tiszteletben tartó, a nemzeti hagyományokat ismerő és ápoló, ugyanakkor a más népek kultúráját elfogadó, befogadó és nyitott, a világban eligazodni tudó felnőtté váljanak.

A célcsoportot segítőkre vonatkozóan:

- Hatékonyabb kommunikáció kialakítása a szektorok és szakmai ágazatok között az ifjúsági feladatok ellátásában. A koordinációs tevékenységek erősítése.
- Többcsatornás kommunikáció folytatása. A célcsoport és az őket segítő kommunikációjának elkülönítésével, a változatosságok figyelembevételével.
- Az ifjúsági szolgáltatások elérhetőségének, hozzáférhetőségének biztosítása a célcsoport számára lakóhelytől függetlenül.
- Hatékonyabb erőforrás-gazdálkodás feltételeinek megteremtése. Az ifjúsági feladatokat ellátó szervezetek működésének stabilizálása, a hatékonyabb működés elősegítése.
- Az ifjúsági feladatokat ellátó szervezetek bevonása a közfeladatok ellátásába.
- Az ifjúsági feladatokat ellátó szervezetek egymás közötti együttműködésének erősítése.
- Szakmai-módszertani támogatás biztosítása a városban ifjúsági feladatokat felvállaló, ifjúsági szolgáltatásokat biztosító intézmények, civil szervezetek és vállalkozások részére.

1. Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség legáltalánosabb értelemben azt fejezi ki, hogy a társadalom minden tagjának lehetősége van arra, hogy kedvező társadalmi pozíciókat érjen el, és képességei, értékei, szándékai alapján saját döntésével (ne külső kényszerből) határozza meg saját sorsát. Az ifjúsági koncepció végrehajtása során az esélyegyenlőség érvényesítése azt jelenti, hogy:

- A képességek kibontakoztatása kapjon az eddigieknél szélesebb teret.
- A feltételek egyenlőségének a biztosítása: minden fiatal megkülönböztetés nélkül hozzáférhessen a létrehozott szolgáltatásokhoz, bekapcsolódhasson a különböző tevékenységekbe.

- A bánásmódok egyenlőségének biztosítása: a szolgáltatásokat, tevékenységeket diszkrimináció-mentesen kell biztosítani, és ahol, amikor lehetséges, hozzá kell járulni az előítéletek csökkentéséhez.
- A szolgáltatások, programok közvetlen, vagy közvetett módon járuljanak hozzá a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez.

2. Részvétel

A fiatalok részvételét biztosítani kell a koncepció végrehajtását szolgáló projektek, tevékenységek minden szakaszában: a tervezésben, a megvalósításban és az értékelésben egyaránt.

3. Környezettudatos szemlélet

Globálisan elmondható, hogy környezetünk rombolása, az erőforrások felélése már a jövő generációk és a köröttünk lévő élővilág túlélési esélyeit fenyegeti.

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”.

A fenntartható fejlődésnek ezért három, egyenrangú pillére a gazdaság, társadalom és a környezet harmonikus fejlesztése.

A fiatalok, a jövő generációk környezettudatos szemléletének elmélyítése érdekében az ifjúsági koncepció végrehajtása során is - elsősorban nevelő és preventív cézzal - a következőket kell figyelembe venni környezetünk fenntarthatóságával kapcsolatban:

- A környezetünk követelményeinek elfogadása és megtartása
- Az emberi szükségleteink kielégítése és a megfelelő környezeti állapot között egyensúlyt kell biztosítani
- A természeti erőforrásaink fenntartható használata
- A meglévő értékeink védelme és megőrzése
- A hosszú távon egészséges környezetünk biztosítása.

4. Szubszidiaritás

Az ifjúsági koncepció érvényesítése során érvényesíteni kell a szubszidiaritás elvét. Az önkormányzat részt vesz és alapvető felelősséget vállal a koncepció végrehajtásáért, de a konkrét végrehajtását azon a szinten és azzal a szereplővel kell megszervezni, ahol:

- az érintettek és érdekeltek leginkább jelen vannak,
- a legtöbb információ áll a rendelkezésre,
- az adott feladat végrehajtására kompetenciával, személyi, tárgyi és anyagi eszközökkel rendelkeznek.

Az ifjúsági koncepció végrehajtása

VIII. Ifjúsági Cselekvési terv alapelvei, együttműködések, pénzügyi eszközök, erőforrások

Az ifjúsági koncepció végrehajtása érdekében az Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata két éves időtartamra szóló helyi ifjúsági cselekvési tervet alkot.

A cselekvési terv meghatározza:

1. A cselekvési terv időszakának konkrét céljait, amelyek hozzájárulnak a koncepcióban megfogalmazott célkitűzések eléréséhez.
2. Az önkormányzat által a koncepció végrehajtására indított projektek, tevékenységek, a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket.
3. Az intézkedések határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban részt vevő intézményeket, és szervezeteket.
4. A projektek, tevékenységek, szolgáltatások fejlesztésére és működtetésére fordítandó pénzügyi forrásokat.

A cselekvési tervet a fiatalokkal, a fiatalokkal foglalkozó szervezetekkel széles körben egyeztetni kell, és biztosítani kell a fiatalok részvételét az előkészítés és a döntéshozatal folyamatában.

Együttműködés az ifjúsági koncepció céljait megvalósító cselekvési terv végrehajtóival:

Az ifjúsági koncepció végrehajtását szolgáló projektek, tevékenységek és szolgáltatások kialakítását, fenntartását, valamint működtetését végezhetik:

- Az önkormányzat; a helyi kisebbségi önkormányzatok; ezek költségvetési szervei és intézményei; önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok.
- Non-profit szervezetek: alapítvány; egyesület; közhasznú társaság; egyház, egyházi intézmény; köztestület; kamara, és egyéb jogi személyiségű non-profit szervezet.
- Fiatalok jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei, csoportjai abban az esetben, ha egy befogadó szervezet nyilatkozik arról, hogy az önkormányzattól kapott támogatás pénzügyi adminisztrációját, elszámolását vállalja.

A feladat ellátását végző szervezet kiválasztása során a következő szempontokat kell érvényesíteni:

- Gazdaságosság, hatékonyság: az adott tevékenységet, projektet, szolgáltatást ugyanolyan eredményességgel és hatásossággal, alacsonyabb ráfordítással biztosítja, vagy ugyanolyan ráfordítással eredményesebben és hatásosabban végzi el.
- Eredményesség: a számokkal kifejezhető teljesítmény (például: az adott tevékenységbe, szolgáltatásba bevont fiatalok száma, tanácsadások száma, képzési napok száma, stb.)
- Hatásosság: a számokkal nehezen kifejezhető teljesítmény, hozzájárulás a fiatalok gondolkodásában, tudásában, értékeiben bekövetkezett változásokhoz.
- Hozzáadott érték: mindaz, amit a szervezet a kapott befektetéshez hozzá tesz. (A hozzáadott érték lehet: pénzbeni, természetbeni hozzájárulás, a feladat végrehajtásában szerzett tapasztalat, speciális ismeret, tudás, az érintettekkel és érdekelttekkel meglévő kapcsolat stb.)

IX. Záró rendelkezések, hatályossági záradék

Az ifjúsági koncepció meghatározza a szükséges önkormányzati döntések előkészítését szolgáló szakmai programot.

Az ifjúsági koncepció olyan középtávra szóló terv, melynek megvalósításának felelőssége Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűléséé. A végrehajtásban azonban a szakmai irányítói testületek (bizottságok, szakirodák) szerepvállalása döntő tényező, mint ahogyan az intézmények feladatvállalása nagyon fontos a végrehajtás folyamatában.

Az időben meghozott, megalapozott döntések, az irányítás és végrehajtás szereplőinek egysége nélkül a terv megvalósítása nem képzelhető el.

Az ifjúsági koncepció középtávra, 5 évre szól. A koncepcióban foglaltak hosszabb távra érvényes elveket és célokat fogalmazznak meg.

Az ifjúsági koncepciót Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata/2011. (III. 31.) számú határozatával fogadta el, mely 2011. április 1-jén lép hatályba.

Az ifjúsági koncepció módosítására Eger Megyei Jogú Város Közgyűlése hivatott.

Az ifjúsági koncepcióban foglaltakat Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata honlapján nyilvánosságra hozza.

Eger, 2011. április 1.

Habis László
Polgármester

Dr. Kovács Luca
Jegyző